

AAMUN KOITTO

Ortodoksinen seurakunta- ja aikakauslehti

4 ♦ 27.7. 2020 ♦ 8 €

SEURAKUNNAN KASVOT

Porin toiminnan malli

Tie kirkon yhteyteen

AAMUN KOITTO

Ortodoksinen aikakauslehti

tässä numerossa

2-3 Sisältö

Nyt ja iankaikkisesti

Pääkirjoitus

4-7 Porin malli

Miten aktivoida seurakuntalaisia mukaan toimintaan?

8-9 Tie kirkon yhteyteen

10-11 Puriemien ystävät

12-13 Kasvokkain

Ainut ja Ensio Pajarisen yhteinen matka

14 Riipaisuja

15 Pohdintoja maailman synnystä

16-17 Miten saada miehet kirkkoon?

18-19 Pyhät ikoneiksi

20-23 Uutisvaaka

24 Kirjat

25 Venäjänkielinen teksti

26-27 Ilmoitusaukeama

28 Isien opetuksia

MARI VAINIO

Miehet mukaan kirkkoon!

HARRI PEIPONEN

Puriemessä vedetään yhtä köyttä.

MARI VAINIO

Porin yhteisö toimii yhdessä Jumalan kunniaksi.

Aamun Koitto on PSHV:n sekä Kuopion ja Karjalan hiippakunnan seurakuntien lehti, perustettu 1896, www.aamunkoitto.fi

Kustantaja Pyhien Sergein ja Hermanin Veljeskunta ry. (PSHV), Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo

Toimituskunta Kuopion ja Karjalan hiippakunnan metropoliitta Arseni, toimittaja Risto Lindstedt, toimittaja Mauri Liukkonen, pastori Harri Peiponen, pastori Tuomas Kallonen, kanttori Aleksi Suikkanen, toimitussihteeri Mari Vainio

Päätoimittaja metropoliitta Arseni, Kotalahdentie 49, 71920 Pajujärvi, p. 050 311 0349, metropoliitta. arseni@ort.fi

Toimitussihteeri Mari Vainio, p. 050 564 8899, mari.vainio@ort.fi Tilaukset, peruutukset, osoitteen-muutokset ja laskutus p. 0400 361190, aamun.koitto@ort.fi Ilmoitusmyynti, -aineistot ja trafiikki p. 050 584 5587, simo.palviainen@aurana.fi Taitto Aste Helsinki Oy Painaminen PunaMusta Oy

Seuraava numero ilmestyy 26.10. Seuraavan numeron aineistopäivä 14.9. Kannen kuva AK:n arkisto ISSN 0355-9009

nyt ja iankaikkisesti

Kasvot seurakunnassa

Kun syntymäpäivänäni maaliskuussa saimme tiedon, että jumalanpalvelukset toimitetaan suljetuin ovin koronavirusepidemian vuoksi, minulla on ollut aikaa pohtia seurakunnan merkitystä itselleni ortodoksina. Palveluksiin osallistuminen vaihtui mökin televisiosta seurattaviin striimattuihin lähetyksiin kirkoista, joissa olivat läsnä vain palveluksen toimittajat.

Kun palvelukset tulivat lähelle, niiden seuraaminen oli helppoa ja osallistumiseni lisääntyi.

Tuo kaikki tuntui aluksi hyvältä ja oman hengellisen elämän pohtiminen syveni. Verkosta löytyi myös pohdintojani vahvistavia ortodoksisia podcasteja.

Ajan kuluessa tunne siitä, että jotakin tärkeää puuttui, kasvoi kasvamistaan. Kykyni asettua verkkopalveluksissa rukouksen rauhaan heikentyi ja ajatukseen nousi tarve konkreettiseen seurakuntayhteyteen. Tunne tuli yhä vahvemmaksi kun pääsin osallistumaan ehtoolliseen, ensin yksin ja sitten pienissä ryhmissä. Pienet rukouspalvelukset kirkossa ennen ehtoollista sulki syleilynsä ja vastasivat tuntemani kaipaukseen.

Niiden myötä tuli yhä selvemmäksi, että seurakuntamme on yhteisö, johon palveluksessa olevien ihmisten lisäksi kuuluvat alttari ja kirkkosali ikoneineen ja tuohuksineen ja niistä huokuva vuosikymmenten rukouksen henki. Syvältä sisimmästäni nousi toive päästä kirkkoon ja tuntea se yhdessä muiden seurakuntalaisten kanssa. Tervehdykset, joista tietää toisen olevan olemassa ja ainakin niin terve, että hän jaksoi tulla kirkkoon. Ehtoollisen jälkeiset onnittelet, joissa ei erotella kansalaisuutta, kaveruutta eikä sukupuolta, vaan kuulumme kaikki samaan ortodoksiseen perheeseen. Ilahtuminen uusien kasvojen löytymisestä.

Tätä kirjoittaessani palveluksia on alettu toimittaa ulkona, jolloin mukaan pääsee enemmän seurakuntalaisia. Ne ovat kuitenkin vain korvike, joka ei vähennä kaipaustani kirkkoon ja seurakuntayhteyteen. Kun ehtoollinen näissä palveluksissa jaetaan ulkona eikä sisällä, kirkkoon ei pääse edes sen ajaksi.

Ehkä tämän lehden ilmestymisen aikaan kirkkojen ovet ovat taas auki ja seurakuntayhteys palannut entiselleen.

Hannele Järvinen

Kasvottomia ja kasvollisia

Moni perinteinen yritys on yrityskaupan tai pörssiin menon jälkeen tullut kasvottomaksi. Ei ole enää vanhanajan "patruunaa", joka tunnettiin yrityksestään, on vain kasvottomia osakkeenomistajia. Hehän eivät erityisemmin ajattele työntekijöiden parasta tai seutukunnan kehittämistä, vaan ainoastaan sijoituksesta saatavaa voittoa. Kirkossa on kuitenkin toisin, sillä tuskin on ketään, joka ei tietäisi kuka on oman kirkon johtaja, olipa hän sitten patriarkka, arkkipiispa tai metropoliitta. Hiippakunnallisella tasolla kirkon kasvoina toimii oman alueen piispa ja seurakunnassa kirkkoherra. Ehkäpä kaikkia näitä tutumpi ja läheisempi kasvo on seurakuntalaiselle kuitenkin oman pyhäkön kirkonisännöitsijä. Häntä on helppo lähestyä ja tehdä kysymyksiä, joita ei ehkä papistolta tohdi kysyä.

Valtiomme kasvoina on luonnollisesti presidentti, jonka tehtävän sisältämää valtaa on jatkuvasti kavennettu edustukselliseen suuntaan. Yhtäläillä koko paikalliskirkon ja myös hiippakunnan johtaja voi parhaimmillaan olla arvotettu keulakuva, jonka sanomista kriiseissä tai muutoksissa odotetaan, jota kuunnellaan ja jonka sanaan luotetaan. Hyvänä esimerkkinä meille on tästä patriarkkamme Bartolomeos. Mikäli johtaja, olipa hän sitten maallinen tai kirkollinen ei anna lausuntoja, niitä antaa aina joku muu. Arvovalta, joka lähtökohtaisesti sisältyy valtion ja kirkon johtajan asemaan on ansaittava keskittymällä niihin arvoihin ja asioihin, joita tehtävä edellyttää.

Alkava syksy on hyvin poikkeuksellinen, koska kolmea tulevaa uutta seurakuntaa varten pidetään marraskuussa valtuustovaalit. Ne toimitetaan sen vuoksi, että ensi vuoden alusta Iisalmen, Ilomantsin, Nurmeksen ja Rautalammin seurakunnat jäävät historiaan. Ilomantsia lukuun ottamatta muutos on paluuta sotaa edeltävään tilanteeseen, jolloin Nurmes kuului vielä Taipaleen seurakuntaan ja Kuopion seurakunta hallitsi laajaa aluetta keskisessä Suomessa.

Koko kevään ja kesän seurakuntien toimintaa vaikeuttanut koronaepidemia jatkuu todennäköisesti vielä alkavana syksynä ja tulevana talvena. Käsillä oleva tilanne on otettava siunauksena, sillä eihän Jumala salli mitään tapahtuvan ilman Hänen pyhää tahtoaan. Heti kriisin puhjettua seurakunnissa herättiin etsimään tietotekniikan suomia mahdollisuuksia ja uusia toimintamalleja, joista jotkut jäävät todennäköisesti pysyviksi. Ainakin striimattujen jumalanpalvelusten katsojaluvun kertovat niiden suosiosta ja tarpeellisuudesta.

Uusi ja tuntematon pelottaa, mutta Kristus itse valaa meihin luottamusta sanoen, *"Pysykää lujina, niin voitatte omaksenne elämän"* (Luuk. 21:19).

Toivotan kaikille Aamun Koiton lukijoille siunattua alkavaa kirkkovuotta.

Metropoliitta Arseni

Lämpimästi tervetuloa mukaan toimintaan.

Porissa toimitaan porukalla

Porin pyhäkköyhteisössä viihdytään ja toimitaan yhdessä Jumalan kunniaksi.

Pöydän ääressä istuvat Pyhän apostoli Johannes Teologin kirkon diakoni ja isännöitsijä Jarkko Luonila, Porin Seudun Tiistaiseuran puheenjohtaja Maria Ojanen ja yksi seurakunnan uusimmista jäsenistä Juhani Koskimaa.

Toimeliaita ihmisiä, jotka kertovat jo ympäri maan tunnetuksi tulleesta ”Porin hengestä”. Mitkä ovat toiminnan avainsanat?

No, esimerkiksi juuri ne avaimet. Kahden sadan jäsenen porukasta parillakymmenellä ihmisellä on avain kirkkoon. Näin tehtäviä voi hoitaa helpommin. Jokainen voi myös spontaanisti poiketa kirkolla, hiljentyä ja pysähtyä rukoilemaan silloin kun siltä tuntuu.

- Me jopa toivomme, että he tekevät niin, sanoo Luonila.

- Meillä on luottamus ihmisiä kohtaan.

Kaikki toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen - ja sydämelliseen vastaanottoon, kertoo vasta pari vuotta mukana ollut Koskimaa.

- Täällä tuntee todella olevansa tervetullut joukkoon. Jokainen saa kirkkoon tullessaan lämpimän halauksen.

Nyt korona- aikana sitä jo kaippaa.

Syli on avoin olla ja tehdä itselle ominaisia asioita. Eikä vasta kirkkoon liittyneen tarvitse olla yhtään enempää ortodoksi kuin juuri tässä hetkessä on.

- Kun tulin ensimmäisiä kertoja liturgiaan, sain vain seistä rauhassa, aistia ja oppia vähitellen.

- Kaikki kutsuivat mukaan ja vastasivat ystävällisesti kysymyksiini, muistelee Koskimaa.

Oma tehtävä

Tekemistä jokaiselle riittää. Porin kirkolla ei ole palkattua henkilökuntaa. Kaikki tehdään vapaaehtoisvoimin.

Juhani Koskimaa sai Jarkko Luonilan opastuksella tarttua vahtimestarin monipuolisiin tehtäviin.

- Vahtimestarina mm. pidän huolta hälytysjärjestelmästä, katson, että paikat ovat kunnossa, lasken jumalanpalveluksissa kävijät, tarvittaessa soitan kirkonkelloja ja toimin myyjänä pienessä Butku- myymälässämme,

Yleensä palveluksissa on mukana n. 40 henkilöä - siis noin neljännes koko Porin seudun ortodokseista. Suurimmissa juhlissa mukana voi olla jopa n. 80-100 henkilöä.

Tehtävät tulevat tehdyksi Luonilan tekemän työvuorolistan avulla.

- Kokoon listat kuukaudeksi vahtimestarien ja ponomarien vuoroista. Teen ehdotuksen ja sovitan toiveet lopulliseen listaan.

Jos joku jää palvelukseen tulematta, toinen tarttuu tehtävään. Aina joku toimeen valittu on paikalla. Silloin vaan vahtimestarin kyltti rintaan niin, että muutkin tietävät kuka on toimessa tänään.

Toinen tärkeä ihmisiä yhdistävä asia on myös Luonilan tekemä viikkotiedote, joka lähtee n. 150:lle jäsenelle.

- Kun uusi ihminen tulee joukkoomme, kysyn saanko lähettää sähköpostia toiminnastamme. Yleensä se passaa kyllä.

Tiedotteeseen Luonila kokoaa tietoja kirkon tapahtumista ja toiminnasta, matkoista ja retkistä, piispan vierailusta - kaikesta siitä mikä juuri sillä hetkellä on ajankohtaista.

- Yleensä lähetän sen sunnuntai-iltaisin. Kesällä vain kerran kuussa, koska silloin toimintaa on vähemmän.

Tärkeä on myös Porin pyhäkköneuvosto, jossa kirkkoherra Aleksej Sjöbergin lisäksi on neljä jäsentä. Neuvostolla on seurakunnanvaltuuston hyväksymä oma budjetti, jonka mukaan toimitaan. Näin ei Luonilan mukaan taida olla missään muualla.

- Melkein kaikki mitä Porin kirkolla tapahtuu, menee pyhäkköneuvoston kautta, kertoo neuvostossa mukana oleva Maria Ojanen.

Neuvostolla on vuodessa muutama kokous. Niissä suunnitellaan tulevaisuuden toimintaa. Ja tärkeää on, etteivät asiat vain jää suunnittelun asteelle. Kaikki he, jotka ovat mukana pyhäkköneuvostossa myös tekevät ja toimivat muiden mukana.

Jokaiselle jotakin

Ja jokainen saa tартtua itselleen ominaiseen tehtävään. Tai useampiin niin kuin Ojanen. Tiistaiseuran johtokunnassa hän on ollut vuodesta 2016, tämän vuodesta alusta sen puheenjohtajana.

- Tiistaiseura pyörittää kaikkea sellaista ohjelmaa mikä ei liity jumalanpalveluksiin.

- Kaikella toiminnalla pyritään kuitenkin tukemaan jokaisen hengellistä elämää.

Tiistaiseura kokoontuu kahden viikon välein - ja todellakin tiistaisin. Joskus pappi, kanttori tai kirkkoherra käy tiistaiseurailoissa puhumassa valitusta teemasta. Aina ei kuitenkaan välttämättä ole kyse teologiasta tai omasta traditiosta.

- Porin VPK kävi meille kertomassa 72 tunnin varautumissuunnitelmasta. Keväällä kaupungin jäteneuvojan piti tulla puhumaan jätteiden lajittelusta. Harvoin kokoonnutaan vain kokoontumisen vuoksi. Yleensä mukana on aina jokin teema.

Myös muu ohjelma on monipuolista. Tiistaiseura organisoii myyjäiset, talkoot, ylläpitää pientä kirjastoa ja järjestää vuosittain perheleirin.

Tiistaiseuran yhteydessä toimii myös lukupiiri ja käsityöpiiri Pyöröset.

- Käsityön taitajat tekevät pääosin käsitöitä myyntiin. Joskus ryhmässä on myös valmistettu kirkkoon käspaikkoja tai korjattu jumalanpalveluspukuja, kertoo Ojanen.

Tyypillistä Porin Seudun Tiistaiseuran toiminnalle on se, että siellä käy myös paljon heitä, jotka eivät ole ortodokseja. Joku seurakunnasta on vain vetänyt kaveria hihasta ja sille tielle mukavaan porukkaan on jääty.

Ojanen on mukana myös tarjoilutoimikunnassa, joka hoitaa kahvituksia sekä ruokailaisuuksia. Ojanen sanoo tarttuvansa mielellään hommaan kuin hommaan, siihen mitä milloinkin tarvitaan.

Niin kuin moni Porin yhteisöstä. Vapaaehtoisten joukossa on paljon monen taidon osaajia. Jokainen voi antaa oman kokemuksensa kaikkien hyväksi. Joku koristelee kirkon, toinen paistaa kirkkoleipiä tai ohjaa lapsia. Tavaroitakin pitää kuljettaa. Tiistaiseuran kustannuksella moni on saanut suorittaa hygieniapassin. Se on tärkeää varsinkin kun täällä lännessäkin ne karjalanpiirakat tekevät kauppansa.

Karjalaiset ovat kirkon rakentaneet ja näin vanhat tavat kulkevat yhteisössä mukana yhä vielä. Luonilan mukaan nyt on kyllä meneillään murros, jossa karjalaisuus jää hiljalleen taka-alalle.

- Tänä päivänä kirkkoon tulee jo ihmi-

Kaikki otetaan avosylin vastaan

siä, joilla ei ortodoksina ole enää karjalaisia juuria.

Mutta karjalanpiirakat menevät kaupaksi joka tapauksessa! Niitä tehdään joulu- ja pääsiäismyyjäisiin myytäväksi n. 800 kappaletta.

- Silloin ostajien jono on kauas ulos saaka, Koskimaa kertoo.

Ja jos yleensä elellään sopuisasti, on karjalanpiirakan koosta tullut vähän suukopua.

Luonila kertoo nyt jo edesmenneestä isästään Anterosta, joka vuosikymmeniä oli seurakunnan kantava voima. Myös hieman hupaisasti siltä osin, että teki karjalanpiirakan paisitajille mallin, jolla kaikista piirakoista saadaan samankokoisia. Ei sitten tarvitse turhaan siitäkään kinastella.

Koskimaa muistuttaa myös Ortodoksiapiiristä.

- Ortodoksiapiiri oli ensin Raamattupiiri, mutta ajatusta laajennettiin niin,

että mukaan saatiin myös katekumeenitoimintaa. Sitä ohjaa veljeni Jyri, joka on kirkon lukija, kertoo Luonila.

Ja kysyjälle vastataan. Tässä ryhmässä keskustellaan ja pohditaan asioita. Illan teemaksi voidaan ottaa esimerkiksi edellisen sunnuntain evankeliumi tai päivän pyhän kertomus.

Kirjallisuuserho kokoontuu kerran kuukaudessa. Ortodoksista kirjallisuutta käsitellään aina kuin mahdollista, mutta mukana on kirjoja laidasta laitaan. Ja keskustelua saa syntyä vapaasti sielläkin.

Tiistaiseura järjestää myös retkiä ja matkoja, yleensä parin vuoden välein esimerkiksi Valamon matkan. Perheleiri järjestetään tänä syksynä jo 31. kerran. Siihen osallistuminen on monen perheen jokavuotinen tapa.

- Vuokraamme Merikarvian luterilaisen seurakunnan leirikeskuksen viikonlopuksi.

Leirillä on osallistujille järjestetty kunnan leirimeininkiä; pelejä ja leikkejä, makkaranpaistoa, mukavaa yhdessäoloa ja lauantaina iltarukoushetki. Sunnuntaina on liturgia ja vedenpyhitys meren rannalla.

- Ja kaikki ovat tervetulleita: sekä perheet että yhden hengen asujat. Jokainen tulija otetaan avosylin vastaan, sanoo Ojanen.

Niin myös kirkolla. Ruokasalin pöydillä on aina kuukauden ohjelma, josta jokainen voi tarkistaa mitä on tulossa. Mutta tärkeää on myös se, että kenenkään ei välttämättä tarvitse osallistua toimintaan. Kirkkoon voi hyvin tulla vain hiljentymään ja rukoilemaan.

Yhdessä eteenpäin

Kaikki haastateltavat kertovat yhteisön hyvästä ilmapiiristä.

- En tiedä ketään, joka olisi loukkaantunut ja jäänyt siksi pois porukasta, Koskimaa

Jarkko Luonila, Maria Ojanen ja Juhani Koskimaa iloitsevat toimivasta yhteisöstä.

MARI VAINIO

Kyltti rinnassa kertoo tehtävästä.

kertoo.

- Harvoin täällä on sanomista tai riitaa. Yleensä aina puhalletaan yhteiseen hiileen, sanoo Ojanen.

Ojanen sanoo Porin kirkon olevan hänelle tärkeä paikka. Ilmapiiri on välitön ja vastaanottava. Täällä on tekemisen meininki, joka lähtee ihmisten sydäimestä ja jota tehdään Jumalan kunniaksi.

Juuri tässä kirkossa Ojanen liitettiin ortodoksiseen kirkkoon viisi vuotta sitten.

Jarkko Luonila muistuttaa myös yhteisen historian tärkeydestä.

- Vuonna 1962 perustettiin Porin Seudun Tiistaiseura, joka edisti kirkon rakentamista kaupunkiin. Porin kirkko kun oli ensimmäinen kirkko, joka jätettiin jälleenrakennusvaiheessa rakentamatta.

Rukoushuone Poriin saatiin vuonna 1975. 1990-luvulla kirkon rakentamista varten perustettiin keräystoimikunta, joka myöhemmin muuttui ensin kirkon suunnittelu- ja sen jälkeen rakennustoimikunnaksi. Kirkko valmistui lopulta vuonna 2002. Sen suunnitteli Matti Porkka.

Unelma omasta kirkosta kantoi ihmisiä eteenpäin. Nykyinen munkki Stefanos oli silloin toiminnassa suuressa roolissa. Tänä

päivänä moni kirkon ikoneista on hänen maalaamansa.

- Töitä tehtiin yhdessä ja kun monien vaiheiden jälkeen kirkko oli valmis, osattiin siitä myös iloita.

Samaa sen aikaista porukkaa on toiminnassa mukana edelleen. Luonila muistaa sen riemun hetken kun oma kirkko oli valmis. Ympäristössä joku aluksi vastusti sen rakentamista, mutta nyt parinkymmenen vuoden jälkeen se on luonnollinen osa Porin kaupunkia.

Tien toisella puolen on Porin Käppärän hautausmaa, jossa sijaitsee kuulu F.A. Juséliuksen tyttärelleen rakennuttama mausoleumi. Keväällä hautausmaalla käy paljon vierailijoita, mm. koululuokkia, jotka samalla tutustuvat myös ortodoksiseen kirkkoon.

- Yleensä ryhmä jaetaan kahtia, puolet ensin sinne ja puolet tänne, sitten toisin päin, kertoo Luonila.

- Monena aiempana kesänä palkkasimme muutaman nuoren toimimaan oppaana.

Parhaimmillaan heitä oli mukana kymmenkunta. He opastivat ja hoitivat muita kirkon töitä.

- Nuoret tutustuivat näin omaan kirkkoon, sen tapoihin ja ihmisiin siellä. Palkkioksi he saivat vähän taskurahaa.

Myös syyskuussa vietettävänä Porin päivänä kirkolla on avoimet ovet. Samaan aikaan vietetään pyhäkön praasniekkaa.

Rakas kirkko

Kirkko on suurelle osalle seurakuntalaisista iso osa elämää.

- Koronan aikana olen huomannut mitä on jäänyt paitsi, sanoo Luonila.

Hapankaali on myyjäisten menekkituote.

- Kun täällä käy usein, asiat tuppaavat arkipäiväistymään. Kadottaa osan pyhyyden tunteesta.

Luonila sanoo liturgian resetoivan elämää.

- Rukous on luonnollinen osa elämää.

Paastoajat auttavat pitämään siitä kiinni.

Koronan jälkeen isännöitsijäkin sanoo saaneensa palata elämän alkulähteille. Pyhän on saanut kokea uudella tavalla. Rakkaat ihmiset ovat jälleen ympärillä. Heitä kun tulee paikalle kauempaakin aina Eurasta, Kankaanpäästä ja Raumalta saakka. Porin kirkko on monelle paikka, johon palataan yhä uudestaan. Pitkästä aikaa jumalanpalvelus järjestettiin kesäkuun lopussa kirkon pihamaalla.

Myös Juhani Koskimaa sanoo kotiutuneensa yhteisöön nopeasti. Kirkko on vahva kallio, joka toimii vanhan tradition mukaisesti.

- Aikakäsitykseni on osaltaan kantanut minua ortodoksisen kirkon yhteyteen. Aika on loputon, iankaikkinen, se jatkuu.

- Täällä on hyvä palvella Jumalaa. Olen löytänyt paikkani ja olen siitä syvästi kiitollinen.

Moni seurakunta muualla Suomessa pohtii, miten saisi aktivoitua seurakuntalaisiaan kuten Porissa.

- Hyvä kello kauas kuuluu, vertaa Maria Ojanen toimintaa vanhalla sananparrella.

Rukous on sydämen asia mutta kaikella toiminnalla kiinnitytään myös ulkoiseen maailmaan ja sen elämään.

- Se mitä teemme ja olemme, on paras ta markkinointia. Otamme kaikki avosylin vastaan, jatkaa Jarkko Luonila.

- Ehkä esi-isämme ja äitimme ovat tehneet jotakin oikein, mistä voimme ottaa oppia. Meille on syntynyt hieno yhteisö.

- Me jatkamme tästä. Meillä on matkassa hyvät eväät.

Mari Vainio

Talkoilla syntyy satoja karjalapiirakoita.

Pelastetaan tsasounat!

Kiinteistöjen tulevien vuosien korjausvelka on saanut kirkon heräämään: seurakuntien on pohdittava rukoushuoneiden ja muiden kiinteistöjen tarpeellisuutta. Osa seurakunnista reagoi nopeasti ja päätöksiä tsasounien luopumisesta on jo tehty. Näin on tehnyt mm. Kuopion ortodoksinen seurakunta, jonka valtuusto päätti luopua neljästä tsasounasta. Kahden pyhäkön, Käärmelahden ja Muuruveden, kohdalla on syntynyt liikehdintää pyhäkköjen pelastamiseksi.

Seurakunta valmistautuu tulevaisuuden haasteisiin, joita korjausvelan lisäksi on myös seurakuntaliitokset sekä väestön ja samalla seurakuntalaisten väheneminen. Jatkossa tsasouniin tehdään välttämättömät korjaukset, ei peruskorjauksia. Seurakunta huolehtii jumalanpalveluksista pääasiassa kesäkaudella. Myös maallikkopalveluksia voidaan toimittaa. Nämä realiteetit taustalla on ymmärrettävää, että osa seurakuntalaisista on huolissaan oman alueen pyhäkköiden tulevaisuudesta.

Vahva karjalais-ortodoksinen paikallisidentiteetti on synnyttänyt liikehdintää oman tsasounan säilyttämiseksi. Käärmelahden ja Muuruveden tsasounien syntyhistoria on tyypillinen jälleenrakennuskaudelle: kylien alueella asuvat ortodoksit halusivat oman pyhäkön. Usein pyhäkkö rakennettiin talkoovoimin, näin myös Käärmelahdessa (tsasouna valmistui 1955) ja Muuruvedellä (1962). Oma pyhäkkö oli muistuttamassa yhteisestä uskosta, mutta myös evakkojen samasta synnyinseudusta: Maanigan Käärmelahteen ja Kinnulanlahteen asutettiin Salmin lunkulan-saarelaisia ja Muuruvedelle sijoitetuista evakoista suurin osa oli Salmin Ala-Uuksusta Laatokan rannalta.

Nyt samaa vuosikymmenien takaista hengen paloa tarvitaan uudelleen. Käärmelahden tsasounan ystävien tukiryhmän perustaminen vuosi sitten tuntui luonteelta, aivan kuin vastuunottamista olisi aavisteltu, sanovat Liisa Alopaeus ja Terhi Fomkin.

- Tahtotila oli suuri ja innokkaita tsasounan ystäviä kokoontui perustamiskokoukseen parisen kymmentä. Johtoryhmä valittiin suunnittelemaan toimintaa, mukana ovat myös Erik Alopaeus ja Elina Aro-Ojapelto. Vastuut

Tällä porukalla ja muiden tuella Muuruveden tsasouna säilyy elinvoimaisena, tuumaavat Aune Markkinen (ylh. vas.), Aulis Miskala, Kirsti Miettinen, Kirsi Jonninen (alh. vas.) ja Katja Jestoi.

eri toiminnoista on pyritty jakamaan jäsenien kesken. Jokaiselle pyritään löytämään omaa osaamistaan vastaavaa tekemistä.

Liisan ja Terhin sitoutumisen lähtökohdat ovat erilaisia, mutta samalla yhdistäviä.

Terhi Fomkinin miehen suku oli lähtöisin Lunkulansaaresta. Terhi toimii Maanigan Karjalan Valistajien kirkon isännöitsijänä. Hänen poikansa Toni on ollut mukana kirkossa pienestä lähtien.

- Käärmelahdessa olemme käyneet palveluksissa. Mieheni suku ja Lunkulansaaren historia kiinnostaa sen kautta yhä enemmän.

Liisa Alopaeukselle Käärmelahden tsasouna on tuttu lapsuudesta asti.

- Olen asunut tsasounan vieressä ja äitini kanssa käynyt palveluksissa pienenä. Tällä olin mukana myös opettaja Aune Hyttisen sinapinsiemenkerhossa. Nyt kun olen tsasounan isännöitsijä, niin se tuo enemmän sisältöä ja vastuuta tsasounan ystäväissä toimimiseen. Toivottavasti saamme ihmisiä innostumaan yhteisen perinnön säilyttämisestä.

Metropoliitta Panteleimonin äidin juuret ovat Lunkulansaaresta. Eläköitynyt piispa tuntee kiinnostusta tsasounan perintöön.

- Henkilökohtaisen vastuun merkitys on suuri ja luulen, että voisimme olla iloisia siitä, että voimme tehdä jotain konkreettista tsasounan hyväksi. Kun on kevyt hallinto, niin ehkä asiatkin sujuvat nopeammin. Hyvät uutiset tuovat toivoa. Ja uskon, että edesmenneet sukupolvet siunaavat tätä työtä.

Puroniemen leirikeskukseen pelastamiseksi perustettu Puroniemen ystävät -yhdis-

tys on esikuva Käärmelahden ja Muuruveden tsasounien ystävien perustamiselle. Puroniemen yhdistys on syntynyt samasta syystä, jostain heille arvokkaasta oltiin luopumassa.

- Se oli iso yllätys. Meille vain ilmoitettiin, että tsasouna puretaan.

Kirsi Jonninen, Aulis Miskala, Kirsti Miettinen, Aune Markkinen ja Katja Jestoi ovat kokoontuneet Muuruveden tsasounaan. Yhteinen huoli heille tärkeän tsasounan tulevaisuudesta synnytti tsasounan ystävien tukiryhmän. Tsasounista luopuminen oli ollut esillä aiemmin, mutta näin radikaalista ratkaisusta ja aikataulusta ei heillä ollut tietoa.

- Samana iltana Jestoin sukuseuran kokouksessa, jossa oli tarkoitus suunnitella sukujuhlia ja palveluksia, syntyi yhteinen huoli tulevaisuudesta. Oli tärkeää, että jumalanpalvelukset jatkuvat tulevaisuudessa ja ortodoksinen perinne säilyisi tuleville sukupolville, Kirsi Jonninen summaa omat motiivinsa tsasounan ystävien perustamiselle.

Vahvuutena Muuruvedellä on kyläyhteisö, jonka lähes keskustassa tsasouna sijaitsee. Tiviit sukulaissuhteet ja sidosryhmät ja toiminnan sitouttaminen eri ihmisille, ei vain ortodokseille ja karjalaisille, vaan myös muille kyläläisille, auttaa toiminnassa.

Katja Jestoin tämä on eduksi toiminnalle.

- Ydinryhmä touhuu, mutta apua on aina saatu.

Pastori Harri Peiponen

MARTINUS MARKOFF

MITEN IHMINEN LÖYTÄÄ TIEN KIRKKOON?

Kirkon jäsenyys on elämää sen sisällä kirkon ohjauksen mukaisesti.

Aika on täyttynyt. Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Kääntykää ja uskokaa hyvä sanoma!" (Mark. 1: 15).

Näillä sanoilla Jeesus aloitti opetuksensa. Mielenkiintoista on, että Johannes Kastaja aloitti työnsä samalla julistuksella:

"Kääntykää, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle!" (Matt. 3: 2).

Kirkko julistaa samaa sanomaa: Uskoka Jeesukseen Kristukseen ja edetkää kohti Jumalan valtakuntaa. Kirkko ei voi sanoa, että vain sen kautta ihminen pelastuu, mutta kirkko voi todeta, että ihminen kirkossa on matkalla kohti taivasten valtakuntaa.

Suurin osa kirkkomme jäsenistä on jo vauvana liitetty kasteen ja voitelun kautta kirkon jäseniksi. Koti ja seurakunta kasvattavat lasta kirkon yhteyteen. Kodit ovat erilaisia ja toimivat eri tavoin. Kun lapsi on saanut uskonnollisen kasvatuksen, hänen on helpompaa kasvaa seurakunnan jäseneksi. Koulun uskonnon opetus on teoreettisen tiedon jakamista.

Nuoruuteen kuuluu oman identiteetin muotoutuminen. Seurakuntien kokemus on, että kristinoppilaitoksilla nuoret kokevat pääasiassa myönteisesti ortodoksisen kirkon elämän. Leirin päättymisen jälkeen osa nuorista kasvaa seurakunnan aktiiviseksi jäseniksi. Nekin nuoret, jotka eivät ole kovin

aktiivisia, muistavat myönteisen leirikokemuksen ja voivat helposti palata takaisin seurakunnan toimintaan.

Luonnollisin tilanne olisi, että lapsi tai nuori kokisi, että hän on aina ollut kirkon jäsen. Vanhempien on kuitenkin kunnioitettava lapsen ja nuoren vapautta tehdä omia päätöksiä. Kirkon ovet ovat auki ihmiselle myös silloin, jos hän aikuisempana haluaa ne avata ja astua kirkkoon sisälle.

Koulun historian tunneilta on mieleeni jäänyt lausahdus: Kaikki tiet vievät Roomaan. En sano, että kaikki tiet vievät kirkkoon, mutta ajattelen, että kirkkoon vie useita eri teitä. Jotkut ovat sen löytäneet jo lapsuudessaan, osa löytää sen aikuisena, osa on sellaisia, jotka ovat kauempana ja vasta aikuisena liittyvät kirkkoomme.

Jeesus kokosi ympärilleen opetuslapsia. Yksi näistä, Filippus, kutsui mukaan Natanaelin, joka ei ollut varma Jeesuksen messiaanisuudesta.

Filippus sanoi Natanaelille: "Tule, niin näet" (Joh. 1:46).

Natanaelin kohdattua Jeesuksen, hän uskoi, että Jeesus on Jumalan Poika. Tässä on yksi parhaimmista teistä kirkon yhteyteen: toinen ihminen johdattaa ihmisen kirkon toiminnan yhteyteen.

Monille ensimmäinen askel kohti kirkkoa on osallistuminen johonkin jumalanpalve-

lukseen. Tämä voi tapahtua niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Emme koskaan tiedä, kuka kirkkokansassa on se, joka tässä palveluksessa löytää kirkostamme "elävän veden lähteen". Luostarit ovat tässä lähetystyössä hyvin merkittävässä asemassa. Ne eivät vain kutsu pyhiinvaeltajia jumalanpalveluksiin ja ehtoolliselle, vaan myös turisteja seurakuntien jäseniksi.

Teitä on muitakin. Joku voi saavuttaa varmuuden ajattelun kautta, kun ymmärtää sen, että on olemassa muukin todellisuus, kuin minkä me koemme. Toinen voi kirjallisuuden kautta löytää oikean opetuksen. Kolmas voi kokea oivalluksen ollessaan jumalanpalveluksessa. Jollekin oman uskonnollisen yhteisön toiminta voi tuntua väärältä ja hän etsii paikkaansa taivasten valtakunnasta meidän kirkkomme kautta. Joku etsii "alkuperäistä kirkkoa" ja sitten löytää ortodoksisuuden. Jokin ulkonainen asia saattaa johdattaa kirkon yhteyteen, esimerkiksi ikonit, kirkkolaulu tai kun "pappi on hyvä tyyppi".

Matkan vaiheita

Eri ihmiset kulkevat kohti kirkkoa ja kirkossa eri tavoin. Joillekin asia on selvä heti alussa ja he voivat tehdä päätöksiä jo varhain. Toisille ihmisille päätösten tekemiseen menee enemmän aikaa. Myös tehtävä kirkossa voi täsmenntyä. Joku tuntee kutsumuksen tulla kirkon työhön, papputeen tai luostarielämään.

Epäilyt kuuluvat ajattelevan ihmisen elämään. Onko antama kuvaus Jeesuksesta oikea? Onko Jeesus Jumalan Poika vai vain suuri opettaja? Onko kirkko opetuksessaan oikeassa? Miksi kirkko on niin vanhanakainen? Näihin kysymyksiin ihminen etsii vastausta.

Kirkon yksi tehtävä on antaa vastauksia ihmisten esittämiin elämään ja uskoa koskeviin kysymyksiin. Vastaaminen voi tapahtua eri tavoin: kirjallisuuden kautta, opettamalla joko seurakunnassa tai internetin kautta, keskustelemalla. Yksi kynnys on ylitetty, kun ihminen uskalttaa ottaa yhteyttä seurakunnan työntekijään, erityisesti pappiin. Kun luottamus seurakuntaan ja Jumalaan rakentuu, ihminen voi edetä pidemmälle uskossaan ja suhteessaan Jumalaan.

Jos ihminen on liittymässä seurakuntaan, niin tässä vaiheessa voi tehdä siitä päätöksen. Jos papistoa on enemmän, niin voi valita itselleen rippisän. Seurakuntaan liittyminen ja siinä oleminen on aina nähtävä alkuna matkalle kohti Jumalan valtakuntaa. Emme saa pysähtyä, vaan on pyrittävä eteenpäin. Välillä eteneminen voi pysähtyä tai me saatamme jopa etääntyä Jumalasta, mutta armollisen Jumalan avulla voimme palata

MARTINUS MARKOFF

Sakramentit vuodattavat meihin Jumalan armoa ja vahvistusta.

takaisin pelastukseen johtavalle tielle.

Mitä kirkko voi tehdä?

Ne ihmiset, jotka liittyivät kirkkoomme 1950- ja 1960 -luvuilla kertoivat, että heidän oli pitkään pyrittävä kirkon yhteyteen ja vakuutamalla vakuutettava pappi halukkuudestaan tulla kirkkomme jäseneksi. Nykyään tilanne on toinen, kirkko on avoin yhteisö, joka kutsuu ihmisiä yhteyteensä. Tämä on kirkon perustehtävä, johdattaa ihmisiä kohti Jumalan valtakuntaa.

Millainen on oikea toimintatapa? Kirkon näkemyksen mukaan ihminen on vapaa ja hänen vapauttaan on kunnioitettava. Kirkko ei siis pakota ketään yhteyteensä. Myöskään toisen kristillisen kirkon jäseniä ei houkutella.

Kirkon on oltava näkyvissä yhteiskunnassa. Kirkon ovien on auvauduttava kaikille ihmisille katsomatta ihon väriin, kieleen, sosiaaliseen asemaan tai kulttuuriin. Kirkon on oltava vastaanottava, ei luotaan työntävä. Etsijän on löydettävä ortodoksinen kirkko.

Tärkeintä kirkon olemisessa ovat sen jumalanpalvelukset, se on kirkon elämäntapa. Kirkon elämään ihminen oppii parhaiten osallistumalla jumalanpalveluksiin. Seurakunnan muun toiminnan on ohjattava ihmisiä kohtaamaan jumalanpalveluksessa Jumala.

Tiedottaminen eri muodoissaan on tärkeää. Ensiksi tiedottaminen, miten, missä ja milloin seurakunta toimii. Tiedottamisen jälkeen seurakunnan on ohjattava jäseniään. Ohjauksen kohteena ovat omien seurakuntalaisten lisäksi kaikki muut asiasta kiinnostuneet.

Kirkkomme rikkaus on sen valtava perinne. Samalla kun se on rikkaus, niin se voi olla myös rasite. Rikkaus se on siinä mielessä, että kirkossamme meillä kaikille riittää aina uutta opittavaa. Rasite siitä voi tulla, jos pelastuksen sanoma haudataan perinteen eri muotojen alle. Sen takia pelastus-sanoma on aina nostettava esille. Haasteen

muodostaa se, miten opettaa vanhan perinteen pohjalta sillä tavoin, että ei hukkaa perinnettä, mutta opettaa ymmärrettävästi uusia sukupolvia. Samalla on varottava, ettei tee työtä sellaisessa muodossa, jonka osa kirkon jäsenistä kokisi perinteestä luopumiseksi.

Kirkon työntekijän on kohdattava ja palveltava seurakuntalaista tai sellaiseksi pyrkivää. Pappi tai muu kirkon töissä oleva ei saa nousta seurakuntalaisen yläpuolella tai ajatella seurakuntaa "yhtenä massana". Henkilökohtainen kohtaaminen, kanssakäyminen, luo uuden suhteen seurakuntalaiselle, ja tämä suhde auttaa ihmistä kasvamaan seurakunnan jäseneksi.

Kirkkoon vie useita teitä

Miten ihminen pysyy kirkon jäsenenä?

Todellista kirkon jäsenyyttä ei mitata sillä, että ihminen on rekisteröitynyt seurakunnan jäseneksi. Jäsenyys on elämää kirkon sisällä kirkon ohjauksen mukaisesti. Tämä toteutuu, kun ihminen omaksuu vapaaehtoisesti tämän elämäntavan.

Apostoli Paavali vertaa ihmisen elämää juoksukilpailuun (1. Kor. 9: 24 – 25). Meidän on juostava niin, että voitamme omaksemme "katoamattomuuden", elämän Jumalan yhteydessä. Kilpailu kestää koko elinikämme ja me kilpailemme eli kilvoittelemme oman itsek-

keisyytemme kanssa. Emme saa pysähtyä ja ajatella, että nyt olen riittävän lähellä Jumalaa.

Ihmisen on sitouduttava uskon mukaiseen elämään. Käytännössä tässä elämässä on erilaisia vaiheita, me voimme myös tehdä virheitä. Armollinen Jumala ei halua meidän kadotustamme. Sen takia Jumalan avulla meillä on aina mahdollisuus jatkaa pelastukseen johtavalla tiellä.

Sitoutumiseen meitä kehoitetaan myös jumalanpalvelusten kohdalla. Kirkko kehottaa jäseniään osallistumaan liturgiaan mahdollisimman usein. Välillä meidän on mietittävä, osallistunko riittävästi niihin jumalanpalveluksiin, joissa voin vastaanottaa Jumalan armon.

Toinen sitoutumisen muoto on säännöllinen rukous. Päivittäinen, vaikka lyhytkin, rukoileminen pitää meidät Jumalan yhteydessä. Rukoussääntö on oman itsensä kanssa tehty sopimus, mitä rukouksia päivittäin rukoilee. Pääpaino on säännöllisyydessä, ei yksittäisen rukoushetken pituudessa.

Usko pitää elää todeksi. Käytännön tasolla se merkitsee lähimmäisen rakastamista. Lähestymme uskomme vaikeimpia asioita. Miten minä osaan oikein rakastaa lähimmäisiä ja samalla voittaa itsekkyyteni? Tässä riittää tekemistä kaikille loppuelämän ajaksi.

Me emme ole tässä kilpailussa yksin. Seurakunta tarjoaa meille tukea. Sen jumalanpalvelukset ja sakramentit vuodattavat meihin Jumalan armoa ja vahvistusta. Kirkon työntekijät voi kutsua kotiin tai laitoksiin. Kirkko kutsuu kaikkia jäseniään yhteyteensä rakentamaan yhteisesti tietä kohti pelastusta.

Rovasti Stefan Holm

MARTINUS MARKOFF

Kirkko kehottaa jäseniään osallistumaan liturgiaan mahdollisimman usein.

Tänä kesänä on aikaa hieman istahtaakin, sanovat Puroniemen ystävien puheenjohtaja Mirja Mäkinen (oikealla) ja sihteeri Erja Kotta.

"JOKU MEITÄ KANTAA" PURONIEMEN LEIRIKESKUS KOHENTUU RUKOUKSELLA JA TALKOOTYÖLLÄ

Puroniemen leirikeskus on noussut uuteen lentoon sen jälkeen, kun Ortodoksisten nuorten liitto (ONL) luopui siitä seitsemän vuotta sitten. Leirikeskuksen ostanut Puroniemen ystävät ry on jatkanut ja laajentanut leiritoimintaa. Aluetta on siistitty ja vanhoja rakennuksia kohennettu.

Maaliskuussa alkaneen koronaepidemian vuoksi Puroniemessä on tänä kesänä tavalista hiljaisempaa. Leirit on jouduttu peruuttamaan. Yhdistyksen puuhahmisilla on aikaa suunnitella, ideoida, jopa hieman haaveillakin.

Suonenjokelainen Timo Kaipainen ja Rautalammilla asuva Jukka Puranen kuuluvat molemmat yhdistyksen hallitukseen. Yhdistyksen naisjäsenet kertovat ihailien miesten kädentaidoista.

- Kumpikin on rakennus- ja korjaustyön taitaja. Oikeastaan he tekevät kaikkea sitä, mitä täällä vain tarvitsee tehdä, sanoo yhdistyksen sihteeri Erja Kotta.

Aurinkoisena toukokuun päivänä Kaipainen ja Puranen todistavat, että he osaavat myös ajatella suuria ja sinisiä ajatuksia. Jokaiselle ei heti tulisi mieleen ryhtyä rakentamaan uutta saarta. Sellaista miehet kuitenkin nyt suunnittelevat.

Heti perään pitää tarkentaa. Itse asiassa kyse ei ole uudesta saaresta. Puroniemen leirikeskuksen kirkko on omistettu pyhille apostoleille Pietarille ja Paavalille. Kirkko oli aikaisemmin tanssilava. Vielä silloin sinne piti mennä puron yli pientä siltaa pitkin.

Aikaa myöten puro on kasvanut umpeen.

Nyt siltaa ei tarvita. Tai ei tarvita vielä. Suunnitelmissa on aukaista puro uudelleen. Yhdestä kohtaa puroa aiotaan leventää niin, että pienille lapsille saadaan hiekkapohjainen uimapaikka.

- Siinä voi järjestää vaikka uimakoulua, kaavailee Puranen.

Omin luvin puron kaivaminen ja uuden saaren muodostaminen eivät onnistu. Vuonna 2015 maisemakartoituksen yhteydessä selvisi, että Puroniemessä on sijainnut kivi-kautinen asuinpaikka. Niinpä Museovirastolakin on sanansa sanottavana. Lupa kaivamisen aloittamiseen tuli tarkastuksen jälkeen kesäkuussa.

Hiekasta Puroniemeen

Viime sodat muuttivat suomalaisten ortodoksien elämää. Sotiin saakka suurin osa ortodokseista asui siinä osassa Karjalaa, joka rauhanteossa menetettiin Neuvostoliitolle. Iso osa löysi uudet asuinsijansa Savosta, mutta evakkoja asutettiin myös muualla maahan.

Hajallaan laajassa maassa asuvat ortodoksit tarvitsivat paikkoja, joihin oli mahdollisuus kokoontua, tutustua ja kokea yhdessä. Sellaiseksi nousi nopeasti Keiteleellä Hiekka, jossa sijaitti uudelleen sijoitettu Konevitsan luos-

tari. Voi liioittelematta sanoa, että Hiekka tuli rakkaaksi paikaksi kokonaiselle sukupolvelle suomalaisia ortodokseja siellä järjestettyjen leirien ansiosta.

Mikään paikka maan päällä ei ole ikuinen. Ei ollut Hiekkakaan leirikeskuksena. Luostarin toiminta hiipui munkkien vanhetessa. Maat siirtyivät yksityiseen omistukseen.

Hiekan leiritoiminnan toiminnan jatkajaksi tuli Puroniemi. Kiitos siitä kuuluu voimakastahtoiselle Matroona Kuikalle, joka halusi omistuksessaan olevan luonnonkauniin paikan siirtävän ortodoksista perinnettä tuleville sukupolville. Hän möi Puroniemen ONL:lle.

Puroniemen siunasi vuonna 1958 ONL:n käyttöön pappismunkki Pietari, joka kymmenen vuoden ajan oli toiminut Konevitsan luostarin igumenina. Kerrotaan, että isä Pietari kumarsi kolme kertaa maahan Puroniemen tienhaarassa ja sen jälkeen vielä suutele maata.

Hiekka oli mennyt, mutta tilalla oli Puroniemi.

Yhteys kirkkoon kasvoi

Reilun viiden vuosikymmenen aikana Puroniemestä tuli yhtä legendaarinen paikka kuin Hiekasta. Puroniemi on monille ortodoksi-

nuorille paikka, jossa yhteys omaan kirkkoon on kasvanut. Kesäleireillä he tapasivat muita saman ikäisiä nuoria eri puolilta Suomea. Yhteinen rukous ja jumalanpalvelukset olivat luonteva osa leirien ohjelmaa.

Ei pidä kuitenkaan liioitella. Tosiasia on, että 2000-luvulle tultaessa leirien ja niille osallistuvien määrä alkoi vähentyä. ONL:n oli vaikea huolehtia Puroniemen kunnosta. Rakennukset rapistuivat, alue metsittyi.

Kymmenisen vuotta sitten ONL päätti luopua Puroniemestä ja alkoi etsiä sopivaa ostajaa. Se herätti ne ihmiset, joille Puroniemi ortodoksisen perinteen jatkajana oli tärkeä. Nähtiin, että Puroniemeä ei pidä myydä yksityiselle ostajalle, koska se melko varmasti merkitsisi leiritoiminnan loppumista.

Vuonna 2012 perustettiin Puroniemen ystävät ry, joka aluksi kampanjoi sen puolesta, että leirikeskus säilyisi ONL:n tai jonkin muun kirkollisen toimijan omistuksessa. Siihen ei kuitenkaan ollut mahdollisuuksia.

- Kun ONL:n myyntihalu tulivat julki, se kirpasi syvältä, muistelee, Erja Kotta.

Hän kävi itse Puroniemessä leirillä ensimmäisen kerran 6-vuotiaana isosiskonsa kanssa. Sen jälkeen leireistä tuli osa hänen kesiään moneksi vuodeksi.

- Yleensä sanoin, että tänä kesänä en lähde leirille. Kun leirin alkamispäivä koitti, tuli kiire kerätä tarvittavat vaatteet kassiin. Sitten mentiin Puroniemeen.

Erja Kotta sanoo suoraan, että Puroniemi on paikka, joka on vahvistanut hänen ortodoksista identiteettiään. Hän muistelee lämmöllä muun muassa rovasti Risto Lintua ja

kanttori Viktor Jetsua, jotka usein olivat opettajina leireillä.

"Kaikki järjestyy"

Helmikuussa 2013 allekirjoitettiin arkkipiispa Leon silloisissa edustustiloissa Kuopiossa kauppakirja, jolla ONL möi Puroniemen Puroniemen ystävät ry:lle.

- Puroniemen ostaminen merkitsi taloudellista riskiä ja lopullinen ostopäätös oli täpärällä. Osa silloisen hallituksen jäsenistä äänesti ostoa vastaan. Otimme lainaa, josta iso osa on kuitenkin jo nyt maksettu pois, kertoo Puroniemen ystävien puheenjohtaja Mirja Mäkinen.

- Tarkkana on pitänyt olla ja työtä tehdä.

Kun on ollut vaikeaa, puuhahmiset ovat lohduttautuneet Puroniemen leireillä kymmeniä kertoja käyneen arkkimandriitti Hermanın mielitokaisulla.

- Kaikki järjestyy.

Puroniemen majoitustilat ja muutkin rakennukset olivat ONL:n hallinnassa päässeet jo hieman rapistumaan. Laadukasta leiritoimintaa voi kuitenkin olla vaatimattomissakin rakennuksissa. Toiminta ja sen laatu ratkaisevat, ei rakennusten kunto.

Yhdistyksen hoivissa Puroniemi on silti reippaasti kohentunut. Metsittynyttä aluetta on raivattu. Sekin on vaatinut erityistä taitoa, sillä Museovirasto ei salli raskaiden metsäkoneiden käyttämistä kivitörmäalueillä asuinpaikalla. Niinpä Puroniemessä on kolmena talvena hevostyökursseja, joiden yhteydessä puita on kaadettu ja kuljetettu tien varteen.

- Mansikka ry:n kautta on saatu neljäsiti Leader-rahoitusta yli 40 000 euroa muun muassa keittiökoneisiin, viemärointiin sekä invavessan ja kuistin rakentamiseen. Kirkon avustuksella korjattiin ja maalattiin tsasounan ja kellotornin katto. Ja aina projekteihin on liittynyt talkootyö, Mäkinen kertoo.

Alueen maisemointi ja vanhojen rakennusten kunnostaminen onnistuivat niin hyvin, että Itä-Suomen maa- ja kotitalousnaiset palkitsi Puroniemen ystävät vuonna 2017 tunnustuspalkinnolla.

Kaikki on tehty pääosin talkootyönä. Yhdistyksessä on tällä hetkellä noin 150 jäsentä, jotka asuvat eri puolilla Suomea. Kaikkien tukea tarvitaan – myös jäsenmaksut ovat tärkeää apua – mutta leirikeskuksen joka-

Jukka Puranen (vasemmalla) ja Timo Kaipainen näyttävät malliksi, mihin kohtaan Puroniemeä on tarkoitus kaivaa uusi puro.

HARRI PEIPONEN

päiväistä toimintaa pyörittää noin 15 ihmisen ydinjoukko, joista useimmat asuvat joko Rautalammilla tai Suonenjoella. Uskollisesti ovat mukana olleet perustajajäsenet Helena ja Juhani Hänninen.

- Talkoisiin tulee väkeä kauempaakin. Monet ovat vanhempia ihmisiä, eläkeläisiä, mutta on aivan selvää, että nuoremmilla työ ja perhe vievät voimia. Talkoolaisia, monen asian osaajia on kuitenkin riittänyt, Mäkinen sanoo.

Talkoolaiden määrä on kuitenkin vuosi vuodelta kasvanut.

- On ihmisiä, jotka ovat käyneet nuorten leireillä tai perheleireillä ja viihtyneet niin hyvin, että ovat ryhtyneet talkoolaisiksi. Näin mukaan on saatu nuorempiakin ihmisiä.

"Meitä on ohjattu"

Keskustelemme Puroniemessä uudella, lasitetulla ja valoisalla terassilla, josta aukeaa kaunis näkymä Korpijärvelle. Kirkko seisoo pienellä mäellä. Näyttää siltä kuin kirkko valaisisi ympäristöään, vaikka onkin aurinkoinen päivä.

Korona on muuttanut jumalanpalveluskäytäntöjä, mutta kirkon praasniekkapalvelus Petrun päivänä on jo monen mielessä. Puhutaan uusien vesipisteiden rakentamisesta ja puron kaivamisesta. Suunnitelmia on paljon, mutta niin kuuluu olevan intoa niiden toteuttamiseenkin.

Kaduttaako se, että yhdistys osti Puroniemen?

- Ei kaduta. Toisenlaista ratkaisua me aluksi yritimme, mutta nyt huomaa, että näin on parempi. Yhdistyksellä on vapaus toimia. Tässäkin meitä on ohjattu, sanoo Erja Kotta.

Mauri Liukkonen

Puroniemen tsasouna oli aiemmin tanssilava.

HARRI PEIPONEN

Hän joka saa silmäni kirkastumaan

71 vuotta ja neljä kuukautta – niin pitkä oli Ainut ja Ensio Pajarisen yhteinen matka. Heidän rakkautensa laulu jatkuu vieläkin.

Meinasivat ajeluttaa Ensiota ympäri maakuntaa. Hän joutui terveyskeskukseen jalkakivun ja kuumeen vuoksi. Illalla soitettiin Ainuulle Heinävedeltä. Olivat siirtäneet Ension kysymättä sinne.

"Enhän minä pääse 80 kilometrin päähän miestä katsomaan!" Ainut murehti. Yöllä oli Ensio pudonnut sairaalasängystä. Lopulta hänet siirrettiin kotiin. "Älä vie minua enää sinne", sai Ensio sanottua.

Tytär löysi kotihoitajan, joka auttoi iltaisin ja viikonloppuisin. Avusta huolimatta Ainut alkoi väsyä, 90-vuotias omaishoitaja. Elämänsä kaksi viimeistä kuukautta Ensio eli rakkaiden keskellä.

Eräänä lauantaiaamupäivänä Ensio nukui.

- Kysyin, laulanko sinulle. Jos et jaksu puhua, aukaise silmät, se tarkoittaa, että saa laulaa. Voi miten näitisti hän avasi silmänsä ja katsoi minua.

Ainut lauloi ja piti Ensiota kädestä, ja siihen lauluun Ensio nukahti.

- Kotihoitajat sanoivat minulle, että Ension silmät kirkastuvat, kun minä tulen huoneeseen. Niin se oli minullakin. Kun toinen oli lähellä, silmät kirkastuivat!

Itsekäs ei saa olla!

Ennen sotaa Vauhkosen perhe asui Pitkärannassa. Vanhemmilleen Ainut oli ainut. Lääkäri oli tutkinut isän ja arvellut, että talviset työmatkat polkupyörällä olivat laittaneet kylmän pisteen lasten saamiselle.

Äiti oli varttunut 14 -lapsisessa suurperheessä. Hän järjesti Ainuulle seuraa pikkusiskostaan Hiljasta, joka oli Ainuun ikiä. "Ihminen on jo lapsena opittava jakamaan!"

Isä oli jäänyt orvoksi 7-vuotiaana. "Ei saa olla itsekäs!" oli hänen tärkein oppinsa. Omasta jakaminen oli Ainuun kodissa selviö. Kun naapuriin syntyi lapsi, lähdettiin äidin kanssa rotinaruokia viemään.

Siellä tuvan jääkylmällä lattialla taapersi reilun vuoden ikäinen poika likaisessa pai-

dassa, jalat punaisina. Äiti pyysi: "Saanko ottaa Taunon meille vähäksi aikaa." Äiti ompeli Taunolle paidan ja housut. Hyvin puettuna ja syötettynä poika palautettiin aikanaan äidilleen.

Toisen kerran kävi, että joku äiti ajoi tyttärensä ja tämän vauvan pois kotoa.

- Isä sanoi äidille, että jos vain jaksat, otetaan hoitoon. Orvokki-vauva kuoli kolmekuisena, voi miten sitä kaikki itkettiin!

Myöhemmin sama äiti toi lapsensa Vauhkosille turvaan, kun väkivaltainen aviomies oli heittänyt kuumat kastikkeet vaimonsa kasvoille.

- Usein ajattelin, että kun vaan sattus itselle hyvä mies. Olin nähnyt mitä seuraa, kun mies sortuu viinaan tai on pahanilkinen.

Omasta tuvasta toisten nurkkiin

Ainut oli juuri täyttänyt 13 vuotta. 2. joulukuuta 1939, lauantai-iltana, sotilaat tulivat Vauhkosen ovelle. Kahden tunnin sisällä lähtö. Kahden viikon eväät mukaan. Päälle niin paljon vaatetta kuin mahdollista.

- Äiti oli leipomassa, aamulla oli kirnunnut voita. Pöydällä oli kasa pullia. Äiti kääräisi pullat liinan sisään, pakkasi eväät matkakoriin.

Matkakorin kannen alle suljettiin kodin tuoksu ja lämpö. Kukaan ei tiennyt määrän-päättä.

Tavaroita ei mukaan voinut ottaa. Tien viereen sai jättää merkittyjä laatikoita myöhemmin kuljetettavaksi.

- Isä pakkasi uuden radion ja äiti käsin merkatut liinat ja peitteet, vaalitut kalleudet.

Evakkomatkan jälkeen isä kävi Joensuussa asti kyselemässä, eikö mitään tavaroita tullut perille.

- Radio löytyi matkan varrelta lumipenkasta. Liinalaatikossa oli muutama liina poh-

Ainut Pajarinen ja valokuvassa hänen miehensä Ensio.

jalla, loput olivat "pudonneet matkalle".

Junasta evakot vietiin Liperin maamieskoululle. Siellä oli tunnelma kuin huutokaupassa. Isännillä ja emännillä oli tulokkaille jo hommat tiedossa: "Isä havuja keräämään, äiti navettaan, tyttö piiaksi."

Enon Maikki-leskellä oli orpolapsia hoidettavana. Yhdessä heidän kanssa Vauhkokset saivat muuttaa autiotaloon, jossa ei ollut pöytää, ei penkkiä. Isälle annettiin raakaa lautta, saha ja nauvoja.

- Monessa paikassa ehdimme olla evakkotiellämme. Äiti teroitti minulle, että "sinun tautta ei jouduta mistään lähtemään". Se tarkoitti: et riiaa talon poikien kanssa.

Helluntai-iltana ruusujen tuoksu

Oinosen talossa oli saman ikäisiä tyttöjä. Sinne Hilja-täti sai houkuteltua nuoreksi neidoksi varttuneen Ainuun. Talossa oli myös poikia ja heidän kaveri "Linssi".

Oikeastaan Linssi-lisänimen Ensio sai vasta myöhemmin, kun hän kulki perhejuhlat ja ulkomaanmatkat kamera kaulassa. Tytöt iskivät silmänsä komeaan nuorukaiseen, jonka käsissä kiilteli valokuvauslaite. "Ota meistä kuva!" he vaativat.

Tarkensiko Ensio jo silloin linssin läpi kauniiseen siirtolaistyttyöön? Samana keväisenä

iltana oli kylällä tanssit. Nyt ei ollut enää linssiä Ension ja Ainuun välissä.

- Ei ota paikkakuntalaiset siirtolaisia, minulle vakuuteltiin.

Vaan seuraavana helluntaina oli ohjelmaliset iltamat. Siellä lavalle nousi myös kirkasääninen Ainut ja keräsi laulullaan useamman kylän pojan huomion.

- Kolme minua pyysi saatille sinä iltana, mutta Ension matkaan lähdin.

Nuorukaiset istuivat helluntai-iltana Vauhkosen tuvan ikkunan alla. Kahta puolta penkkiä tuoksuivat ruusupensaat. Vaan jokin rapisi pensaan takana. Ainut viskasi kenkäänsä ääntä kohti.

"Elä, elä!" parkaisi Hirvosen Jussi piilostaan ja jatkoi: "Ei oo kummonen tuo Ensio, kun ei ees pussaa!" "Ensimmäisenäkö pitäis pussata!" Ainut siihen.

Kihlat ostettiin elokuussa Joensuusta. Olihan sekin matka.

- Koskaan ei ollut polkupyörä tehnyt tenää. Nyt putosi ketjut neljästi ennen juna-asemaa. Juuri saimme juostua laiturille, kun juna tuli. "Näinkö täpärälle meillä kaikki menee?" tuumin mielessäni.

Kerran tuli Oinosen eräs nainen tuohtuneena, kuultuaan taas kylän juoruja. "Minä en ainakaan anna poikaani siirtolaiselle!"

Isäntä Oinonen sanoi rauhallisesti Ainuuta kohti nyökäten: "Ei sinun tarvitsekaan antaa, pojat ne itse ottaa. Tässäkin on yksi siirtolais-tyttö, jonka on paikkakunnan poika ottanut!"

- Ei malttanut nainen edes kahvia juoda, kun oli jo kiire kylälle levittämään!

Kielon jäähyväiset

Nuori pari suunnitteli juhannushäitä, mutta Ension äiti halusi häät jo joulukuulle. Ainuulle tämä kävi. Ei hänellä evakkoaikana ollut omaa kotia ollutkaan, pelkkää toisten nurkiasumista.

Ja monesti sai korvat punaisena nöyrytyä ilkeiden sanojen alla. Jospa nyt saisi jotakin omaa, josta ei heti tulisi joku pois häätämään.

- Ei siihen aikaan nuoret voineet rauhassa seurustella tai silytyksin istua. Samalla piti seurustella anopin ja appiukonkin kanssa!

Lumihuhtaleiden putoillessa hämartyvässä iltapäivässä ortodoksinen Ensio ja luterilainen Ainut vihittiin Pajarisen vanhassa tuvassa luterilaisen kaavan mukaan. Valssia varten raivattiin tanssilattia hääparille. Harmonikan ja "Kielon jäähyväisten" tahtiin Ensio ja Ainut painautuivat toistensa sydäntä vasten.

- Ensimmäisestä yöstä jäin uuteen kotiini. Kahteen viikkoon ei morsianta laskettu navettaan, sain nimikoida seuraavan morsiamen, Ension siskon Irjan, lakanoita.

Siitä alkoi 35 vuotta Pajarisen talossa. Vuodet täynnä elämää, iloa ja surua, lujaa arkipäivän rakkautta.

Elämä on rukouksen koulu

Äiti oli opettanut Ainuun rukoilemaan ja laittanut kaikkien kirkkojen pyhäkouluihin. Näitä oppeja Ainut kiitti monta kertaa.

Ensimmäinen lapsi Sirkka-Liisa syntyi sairaana. Kasvojen alueella piti tehdä iso leikkaus, joka epäonnistui Joensuussa. Maaliskuussa lähdettiin Helsinkiin kylmässä junassa alle kolmekiloisen nyytin kanssa.

Junassa eräs nainen sanoi: "Tuo lapsi ei Helsinkiä näe." Ainut itkeä tuheri. Siivooja osui paikalle: "Kyllä näkee! Minun poikani lapsi oli paljon huonompi ja mies siitä tuli!"

Lastenlinikalla vauva sai hyvän hoidon. Ainuun mieleen jäi käynti arkkiatri Arvo Ylppön komeassa vastaanottohuoneessa.

- Ylppö kysyi: "Uskotko Jumalaan?" "Uskon", vastasin. Ylppö jatkoi: "Tiedäthän, ettei yksikään meidän askel mene Jumalan tietämättä."

Ylppö silitti vauvaa: "Reipas tyttö!"

- Ja hyvin on Sirkka-Liisa pärjännyt, valoisa luonne!

Koettelemukset eivät tähän loppuneet. Vuoden päästä Ension vasen käsi vammautui pahasti sahanterään. Käsi saatiin ommeltua kokoon, mutta entiselleen sitä ei saatu. Ainuun käsiin kertyi entistä enemmän töitä 20 lypsävän tilalla.

Talo oli täynnä elämää, parhaimmillaan neljä sukupolvea saman katon alla.

- Ension äiti Anna-Kaisa tuli kerran ruokapöytään veikeänä, kysyi: "Kolme äitiä ja kolme poikaa, mikäs se on?" Me miettimään. "No, se on tietenkin me!" mummo ylpeänä selitti.

Oli suuresta perheestä hyötyä, jos huoltaikin. Kaikki yhdessä kasvattivat lapsia ja katsoivat perään. Mutta jokaisen piti osata luovia, antaa anteeksi ja niellä harminsa.

- Ukki Vassi, Ension isä, kun näki että olen allapäin, opasti: "Mene nurkan taakse ja pissi! Jätä paha mieli sinne!"

Laulu auttoi jaksamaan arkea. Aluksi Ainut ei tohtinut muiden kuullen laulella, vaan antoi ilonsa ja surunsa helkkyä navetassa tai metsässä. Miniän ääni kantautui Vassin korviin: "Miks sie lehmille laulat? Laulaisit meil-lekin!"

Ension ja Ainuun isät kuolivat peräkkäisinä vuosina. Anna-Kaisa ehdotti, että "eikös olisi parempi, että lida tulloo tänne?"

- Mummot ostivat yhteisen pihakeinin ja viettivät päivät siinä jutellen. Jos pihaan kaarsi vieras auto, luikkivat peräkanaa sisälle pii-loon, että helmat heilahtivat. Pelkäsivät jeho-

valaisten tulevan uskoa esittelemään!

Vihdoin kahdestaan

Kun Ainut ja Ensio jättivät tilan pojalleen Joukolle, alkoivat heille vapauden vuodet. Niistä nautittiin täysin siemauksin.

Komeroissa on laatikoittain "Linssin" tal-
lentamia matkamuistoja Lapin tuntureilta Kreikkaan ja Thaimaahan. Yöpöydällä on yhteiskuva Jäämeren rannalta: kylmä meri ja korkea taivas, vanhan avioparin lämpimänä hehkuva kiintymys.

- Monen kanssa teimme hienoja matkoja, mutta kaikkein mukavinta oli aina kaheltaan.

Matka-albumista löytyy pysäyttävä kuva-sarja. Sinisen taivaan halkaisee valkoinen savujuova. Seuraavassa kuvassa juova puhkeaa pyöreäksi pilveksi. Seuraavassa pilvestä haaurautuu kaksi ohuempaa juovaa kuin rukoukseen kohotetut kädet.

Ainut ja Ensio olivat tammikuussa 1986 Floridassa ja todistivat historiallista avaruussukkula Challengerin räjähdystä.

- Emme tajunneet ensin mitä tapahtui. Viressämme ollut koululaisryhmä rupes itkemään.

Joskus suru murtautuu elämään kuin räjähtäen. Ainut menetti puolentoista vuoden sisään neljä läheistään: tyttären pojan Pasin sairaskohtaukseen, Ension siskon Irjan, Ension ja viimeisenä, kipeimpänä menetyksenä pojantyttären Ludmilan auto-onnettomuudessa.

- Miksi niin nuoren ihmisen piti lähteä? Kaksi tyttöä jäi, jotka tarvitsivat äitiä.

Ainut rukoilee joka ilta jokaisen lapsen puolesta, omien ja toisten. Yksinäisinä hetkinä hän neuloo pieniä villatöppösiä seurakuntaan kastettaville vauvoille. Hänestä itseltään tuli ortodoksi 92-vuotiaana. Ensio häntä eläessään toppuutteli: "Mitä sie suotta, miulle olet aina sama Ainut."

- Joku voisi luulla hulluksi, mutta joka ilta laulan Ensiolle ja Ludulle. Kysyn Ensiolta, että oletteko te siellä Ludun kanssa yhdessä?

71 vuotta ja neljä kuukautta Ainut vei leipoessaan ensimmäiset lämpimäiset Ensiolle. Nyt Ension tuoli on tyhjä.

- Ension kuoleman jälkeen kävelin puoli vuotta oven suulle lämpimäisten kanssa, kunnes muistin: "Ai niin."

- Minulla on ollut paras mahdollinen mies, rehellinen, luotettava ja huolehtiva. Olen siitä kiitollinen joka hetki.

Jonain päivänä Ainut toivoo kävelevänsä sen viimeisen oven suulle, näkevänsä taas Ension – ja molempien silmät kirkastuvat.

Pastori Tuomas Kallonen

Riipaisuja

Kaikki mikä on kultaa ei kiillä, kaikki jotka vaeltavat eivät ole eksyksissä.

– J.R.R. Tolkien

Hymyilevät silmät

Nuori mielenterveyskuntoutuja määritteli helvetin paikaksi, missä kaikki kulkevat ohi. Se on arkista julmuutta, jonka monet mielenrikkoiset samalla lailla kuin vähän eheämmätkin päivittäin kohtaavat. Koke-mus näkymättömyydestä synnyttää häpeää, joka tulehduttaa ilon ja itsetunnon.

Tämä kesä ei ole ollut kättelyiden ja halausten suvi. Herkimmille vähänkin vieras ihminen on ollut ensisijaisesti liikkuva varoitusmerkki. Kohtaamisesta on ollut mahdollisuus selvittää, jos on pidätellyt hengitystään ohi livahtaessaan. Pandemian sivuvaikutuksena elämään on rakentunut paljon patoutuneita tarpeita, eikä niistä vähäisempiä ole nähdynsi ja kohdatuksi tulemisen tarpeet.

Sellainen päivä ei tule nousemaan, että THL antaisi vahvan suosituksen kätteleminen – halaamisesta puhumatkaan – aloittamisesta. Minkäs teet, paitsi sen, mikä tehtävissä on. Se voi vaatia hieman rohkaistumista, mutta terveyttä tai pankkitiliä uudelleen käyttöön otetut tavat eivät pirstaa.

Kaikkea voi harjoitella. Tätäkin. Ei ole niin lyhyttä silmiin katsomisen hetkeä, ei niin pientä hymyn karettä, etteikö se perille menisi. Puhuminen ei aina ole välttämätöntä, mutta läsnäytyminen samoille kohtaustunneille saattaa sitä jo hyvinkin olla.

Ei ole pienintään riskiä siitä, että vilkkusil-

mäisten ja hymyilevien kanssakulkijoiden määrä kasvaisi sietämättömän ärsyttäviin määrin. Psykiatrian erikoislääkäri Antti Liikkanen selvitti aikoinaan arktisen persoonallisuuden reagoimismallin rakenteet.

”Jos joku jotain jossain, mutta kun ei kukaan koskaan mitään missään, vaan kaikki aina

Toiset ryskäämällä, toiset verkkaisemmin, tunnustellen.

Kun viimein voi kysyä itseltään ”jokohan minusta on tullut se, mikä minusta pitikin tulla”, ollaan ison äärellä. Se on armollinen kysymys. Ei enää niin, että pitäisi olla entistä parempi, vaan nyt riittäisikin se, että olisi entistä todempi. Sen tavoittelemisen ei ole kiellettyä nuoremmillekaan sukupolville.

Todempana olemisessa on enemmän tilaa kanssakulkijoille, hymyille ja silmiin katsomiselle.

Olen katsellut monia vuosikymmeniä tuntemiani ihmisiä epäoikeudenmukaisella tavalla. Hämmentellyt, vähän ehkä sureksinutkin sitä, että heidän silmistään on valo kadonnut.

Ei se valo ole mihinkään kadonnut. On tapahtunut jotain muuta. He ovat lakanneet hymyilemästä silmillään. Jostain syystä, syistä, mutta ikääntymisen kanssa sillä ei ole tekemistä. Olen saanut mahdollisuuden lumoutua 100-vuotiaan lady:n silmähymyistä.

Silmillä hymyileminen on lahja. Se ei taivu sanallistettavaksi, mutta silmähymyn tunnistaa välittömästi, kun sen taikapiiriin pääsee. Joutumisesta ei siis ole kysymys. Hymyjä ei löydä, ellei opi katsomaan.

Risto Lindstedt

Kirjoittaja on ollut Aamun Koiton toimituskunnan jäsen vuodesta 2012. Hän on eläkkeellä oleva toimittaja.

ISTOCK

Pohdintoja maailman synnystä

Monia ihmisiä kiehtoo kysymys elämän alkuperästä ja se, voisiko eri tutkijoiden näkemykset yhtyä toistensa kanssa. Voisiko niistä löytää jotain uutta tarkasteltavaa omiin pohdintoihinsa?

Maailman syntyä pohtivat ainakin astronomian, fysiikan, kemian, kielitieteen, lääketieteen, matematiikan ja uskontotieteen alojen tutkijat. Se, mitä itse kirjoittajana tuon tässä esille, on maallikon omia pohdintoja.

Kirkon oppeihin kuuluu sanonta; ”Totuus on Yksi”. Näen sen totena sillä pienellä lisäyksellä, että sen olemusta ja ilmentymistä tutkitaan ja selitetään eri tieteiden menetelmiä, kuten kaukoputket, koeputket, kieliovit, kirurgiset välineet, laskimet ja niiden termistöjä hyväksikäyttäen.

Samalla kun kirkossa puhutaan maailman luomisesta elämän lähtökohtana, puhutaan toisaalla alkuräjähdyksestä, mistä kaikki on lähtenyt laajentumaan.

Tutkijoita on askarruttanut se, mitä mahtoi olla ennen alkuräjähdyttä.

Ei tarvitse olla Einstein ymmärtääkseen, ettei mikään räjähdys ole mahdollinen ilman räjäyttäjää, räjäytettävää ja räjähdettä. Se puolestaan kuulostaa minusta eräänlaiselta toisistaan erottamattomalta kolmiyhteydeltä, jonka olemuksesta kirkko puhuu tuntemattomana tai salattuna totuutena.

Elimme 60- lukua, kun tutkijat pääsivät tutkimuksissaan vajaan sekunnin päähän alkuräjähdyksestä - tosin sen jälkeiseen aikaan tai tilaan. Kirkon opeista olen päätellyt, ettei ihminen voi päästäkään kolmiyhteisen Jumalan kasvojen edestä Hänen selkensä taakse, eli tilaan ennen alkuräjähdyttä.

Tutkijoiden arvelujen mukaan ennen alku-

räjähdyttä olisi voinut olla jonkinlainen voimakas energia lataus. Myös kirkko puhuu Jumalallisen energian ilmentymästä.

Olen ymmärtänyt tieteellisistä artikkeleista, että tutkijat pohtisivat mahdollisuutta rinnakkaisista tai perättäisistä univursumeis-

Jumalan uskotaan olevan alati läsnä kaiken olevaisen alkuperänä. Tällöin päätelmäni olisi univursumin päällekkäisyys.

Siinä missä tutkijat puhuvat alkuräjähdyksen jälkeisestä maailmankaikkeuden jatkuvasta laajentumisesta, kirkko puhuu Jumalan luomistyön edelleen jatkumisesta.

Tieteellisistä artikkeleista olen saanut käsityksen, ettei tuota alkuräjähdyttä voida sijoittaa mihinkään tiettyyn paikkaan ja hetkeen univursumissa. Näin myös kirkko opettaa, että tuo kolmiyhteinen Jumala on - toisaalta ajattomana ja paikattomana - samalla myös kaikkialla - nyt, aina ja iankaikkisesti.

Kaikkiin arveltuihin malleihin univursumin muodoista kuuluu kuitenkin sekä loppurysäys että alkuräjähdyksen toistensa vastakohdina. Ne eivät kuitenkaan tuntuisi olevan toistensa välitön seuraus, vaan siihen väliin tuntuisi raketuvan jokin tuntematon, se, mitä kaiken aikaa tutkijat pyrkivät löytämään.

Kirkossa opetetaan, että kuoleman ja ylösnousemuksen välissä on hauta.

Kari Enqvist on kirjoittanut nykykosmologiaa kuvaavan kirjan, jonka nimi on Kosmoksen hahmo.

Kirjan nimi tuo mieleeni elävän persoonan, joka on mielestäni mieluummin maskuliininen kuin feminiininen.

Elämän alkuperä on alati ihmeellinen ja niin kiehtovan tuntematon!

Iraida (Raija Kosunen)

TUOMAS KALLONEN

ta. Näin ollen sen voisi olettaa tarkoittavan, että alkuräjähdyksiä olisi paitsi menneisyydessä, niin myös tulevaisuudessa.

Koska aikamuotoihin kuuluu myös tämä hetki, on itseäni hivellyt ajatus; miksei tuo alkuräjähdyksen olisi myös tässä hetkessä, missä tuo kolmiyhteinen räjäyttävä, räjäytettävä ja räjähdin olisi eli missä tuon tuntemattoman

Vasemmalla isä- Hannu, Timo, Juha ja Jaakko.

KIRKKO ON MIESTEN PAIKKA

Hannu Rautio ja hänen kolme poikaansa ovat kiinteästi mukana Mikkelin kirkon toiminnassa. He kutsuvat miehiä kirkkoon!

Me ortodoksit emme aina ymmärrä kuinka hieno asia ortodoksisuus on. Sitä pitäisi markkinoida ulospäin, sanoo Mikkelin kirkon isännöitsijä Hannu Rautio.

Rautio kaipaa varsinkin miehiä kirkkoon. Muistissa on oma polku kohti kirkon yhteyttä. Aiemmin luterilaiseen kirkkoon kuuluneen miehen oli nelikymppisenä vaikea löytää rinnalle uskonkaveria.

- Olisin kaivannut uskovaisen miehen mallia.

Ortodoksi vaimo ja kirkon toiminnassa pienistä saakka mukana olleet pojat kuljettivat lopulta kohti ortodoksista uskoa.

Ja puoliso se on Raution mielestä avainasemassa muillekin miehille. Vaimon pitäisi vetää miehensä mukaan kirkon toimintaan. Hihasta kiinni vaan ja menoksi.

Kokemuksesta Rautio tietää, että viihtyäkseen miehet kaipaavat jumalanpalveluksen jälkeen konkreettista tekemistä. Raution ajatuksena on ollut luoda omalle kirkolle

Ylienkeleli Mikaelin kirkon ystävät - yhdistys. Sen kautta jokainen saisi tehdä itselleen ominaisia asioita ja tuntee näin olevansa arvokas osa porukkaa.

Pyhän ruoan äärellä

Herrasmiesten ruokakerho on tähän saakka vetänyt Mikkeliissä miehiä mukaansa. Talvisin 10-20 miestä on kokoontunut tekemään ruokaa ja nauttimaan siitä kauniisti katetun pöydän ääressä. Samalla on kuunneltu jokin traditioon liittyvä puhe. Oman alueen pappi, isä Mikko Mentu on käynyt välillä pitämässä pienen palveluksen.

Alkukevään blini-ilta on Herrasmiesten kerhon järjestämä perinne. Blineistä on parhaimmillaan nauttinut yli 70 henkilöä.

Koronan aikana Herrasmiesten toiminta on ollut katkolla. Rautio suree aikaa kirkon kannalta. Tuntuu, että kaikki on kääntynyt entistä enemmän sisäänpäin. Ehkä kirkko on käpertynyt itseensä turhankin paljon.

- Ehtoollinen on suuri asia. Aiemmin sen

avulla on parannuttu, nyt koronan aikana siitä tuli melkein terveyden uhka.

Se surettaa. Ortodoksisuus kun on Rautiolle kuitenkin aina vapaa ja iloinen asia.

- Yksi ortodoksisuuden hienouksia on se, että tähän ei liity mitään ahdasmielisyyttä.

Kristillisyyden tuntuu kyllä olevan tällä hetkellä yhteiskunnassa aika suuri tabu. Siitä ei puhuta.

- Korona-aikana sen on huomannut mielestäni vielä selvemmin. Hesari pääkirjoituksessaan kirjoitti kuolemasta mutta siinä ei sanalakaan mainittu mitä tapahtuu kuoleman jälkeen. Vaikka ei olisi mielipidettä, voisi asiaa ainakin pohtia, sanoo Rautio.

Arjen usko

Uskovaiseksi mieheksi Rautio tunnustautuu mielellään.

- Kyllä sen uskallan sanoa ja tuoda esille. Teen ristinmerkin kun siltä tuntuu ja luen rukoukset kun on niiden aika.

Usko on luonteva osa elämää ja rukous osa Raution jokaista päivää.

- Meillä on vaimon kanssa aina pieni aamu- ja iltarukoushetki.

Rautio kyllä myöntää auliisti tavan lähteneen vaimon aloitteesta.

Raamattuun hän sanoo myös tarttuvansa lähes päivittäin. Samoin pyhien isien kirjoituksista Rautio saa paljon hengen ravintoa.

- Pyhä Johannes Valamolaisen kirjoitukset ovat hyvää yölukemista jos uni ei tule silmään, naurattaa Rautio.

Rautio kiittää pyhien isien opetuksia. Tuntuu, että teksteissä jokin kohta kolahtaa aina juuri siihen omaan elämän hetkeen. Oppeja voi sitten yrittää soveltaa arjen elämään.

- Kiistatilanteiden kiihtymys laantuu kun muistuttaa itseään pyhien ajatuksista.

Rautio muistelee mm. isä Paisioksen opetusta siitä kuinka yhdellä hyvällä ajatuksella on enemmän voimaa kuin kokoisella athoslaisella jumalanpalveluksella.

Vaikka ovat Athoksen palveluksetkin antaneet Rautiolle osansa hengen rikkauksista. Hän on vierailut Pyhällä Vuorella kolme kertaa. Helppo paikka ei Athos uskon kysymysten kanssa kampailevalle ole. Siellä mies sanoo kuitenkin tavoittaneensa todellisen uskon arvon.

- Athoksella olen ymmärtänyt, että mikä on kolmen ensimmäisen vuosisadan aikana oivallettu uskonnosta, se pysyy edelleen. Sitä tulee vaalia kuten arvokasta timanttia.

- Tämän päivän ihmisillä ei ole mahdollista alkaa parantaa vanhaa tulkintaa uudella tavalla. Traditio on ja pysyy.

Ja kaiken takana on kuitenkin nainen.

- Athoksella ymmärsin, että paras reitti Jumalan armon vuotamiselle Jumalalta ihmiselle kulkee Jumalanäidin kautta.

Yhteistä hyvää

Puroniemen leiri on Rautiolle yksi osoitus yhdessä tekemisen voimasta. Siellä on vuosien varrella viihdytty koko perheen voimin.

Rennon olemisen lisäksi mukana on aina ollut opetuksellinen puoli.

Puroniemen hetket muistavat Raution pojatkin, Juha, Jaakko ja Timo. Pojat ovat kirkon huomassa kasvaneet miehiksi; miehiksi, jotka kokevat kirkon omakseen.

Kaikki kolme ovat toimineet ponomareina. Se on ollut tärkeä reitti kirkon yhteyteen. Eikä edes murrosikä tuonut kellekään kapinaa kirkkoa kohtaan. Kirkko on niin luonnollinen osa elämää.

Kaikki kertovat siitä kuinka arvokasta on päästä jumalanpalvelukseen. Aina se ei omien töitten tai opiskelujen vuoksi onnistu. Rukous on kuitenkin aina osa arkea. Aamu- ja iltarukoukset, ristinmerkki autossa ennen ajoa lähtöä kuuluvat normaaliin päivään.

Ja Mikkelin kirkko on rakas paikka, jonka oven soisi avautuvan muillekin. Sen eteen tehdään työtä.

Tervetulotoivotus kirkkoon tuleville on aina tärkeä. Siitä veljesjoukosta pitää varsinkin Timo huolen. Jokaisen täytyy tuntea olevansa kirkkoon tervetullut.

Juha ja Jaakko ovat viime kuukausina kehi-

telleet kirkolle nuorten aikuisten ryhmää.

- Haluamme toivottaa porukkaan mukaan kaikki 18-35 vuotiaat, sanoo Jaakko.

Ennen koronaa ryhmä ehti kokoontua kolme kertaa. Silloin pidettiin lautapeli-ilta, käytiin keilaamassa, liikkumassa Stadiumissa ja ehdittiin jo suunnitella kesän kalastusreissua.

Juha kertoo syksyn suunnitelmista. Silloin päästään kunnolla tutustumaan vaikka kirkkokahvien merkeissä. Ehkä yhdessä voisi tehdä pyhiinvaelluksen Valamoon. Hän kutsuu mukaan uusia ihmisiä, joille kirkossa käynti ei vielä ole tullut tavaksi. Ja mukaan voi tulla kaikkea olisikaan ortodoksi!

- Kaverit ovat paljon kyselleet ortodoksisuudestani. Olen kutsunut heitä mukaan mutta harvoin tulevat. Ehkä tapamme vähän jännittävät. Olen kyllä yrittänyt vakuuttaa, ettei mitään tarvitse osata. Kaiken oppii luontevasti hiljalleen, kertoo Jaakko.

Juha on saanut kokea kirkon merkityksen myös oman perheen kautta. Hän kertoo pyhiinvaelluksesta, jonka teki Venäjälle pyhän Ksenia Pietarilaisen haudalle. Juuri silloin elämä kaipasi apua ylhäältä. Hän kertoi

Meillä on huippu tuote!

rukoilleensa sekä työtä että elämäkumppania. Työ löytyi jo matkan aikana ja vaimo muutama kuukausi sen jälkeen. Nyt paris kunta on vihitty rakkaassa Ylienkelä Mikaelin kirkossa ja Emilia-tyttönen kastettu sen huomassa.

Tarjolla huippu tuote

Mutta ne miehet. Miten heidät saisi innostumaan kirkkoyhteydestä?

Juha pohtii samaa kuin isänsä Hannu.

- Jos kirkossa ei ole miehille mitään tekemistä, voi sinne olla vaikea kiinnittyä.

Mukava porukka ja yhteiset puuhat ovat tärkeitä.

Isä Hannu muistuttaa siitä kuinka meillä ortodokseilla on huippu tuote, jota kannattaa tuoda esille! Hän vertaa asiaa elämäntyöhönsä diplomi-insinööriä paikallisella Vesilaitoksella.

- Veden laatua asiakkailta kysyttäessä, olimme yleensä aina Suomen kolmen parhaimman paikkakunnan joukossa, Rautio muistelee.

Ja sen tuloksen eteen tehtiin työtä!

Sitä samaa kunnianhimoa ja tehtävän paloa hän kaipaisi kirkkoonkin. Miksi jättää hyvä asia vakan alle piiloon. On lähdeittä ihmisten tykö, jotta he löytävät kirkon luo.

Tervetuloa kirkkoon toivottaa Hannu Rautio.

Yhtenä ajatuksena Raution miehillä on ollut paikallisen kauppakeskuksen valotaulu. Sinne voisi luoda mainoksen, joka kutsuisi tutustumaan kirkkoon. Pyhä paikka vietäisiin ihmisten luo arjen keskelle. Sitä kautta kirkko voisi löytyä askel kerrallaan.

Yksi potentiaalinen ryhmä voisivat olla luterilaisesta kirkosta eroavat. Rautiolla on siihen ehdotuksena ihan tekninen niksi.

- Ajatus on, että kun ihminen kirjoittaa nettiin eroavansa kirkosta niin tarjolle tulisi-kin vaihtoehto liittymisestä ortodoksisen kirkkoon.

Ja toki aina on tärkeää muistaa myös perheen pienimmät. Juha pohtii sitä kuinka hän on saanut kasvaa kirkkoon luontevasti lapsesta saakka. Sitä hän toivoo myös omalle lapselleen. Osana sitä on myös koulun uskonnonopetus.

- On tärkeää että uskonnonopetus ei ole vain historian opetusta vaan oikeaa tietoa traditiosta ja opeista.

Osansa on kuitenkin jokaisen tehtävä. On vain pistettävä homma pyörimään! Näin ajattelevat kaikki Raution perheen miehet. Jokainen pyrkii antamaan oman panoksensa kirkon hyväksi.

Hannu Rautio kannustaa luottamaan siihen, että jokaisella on sisäinen tarve tulla Jumalan luo kunhan se oikea paikka ja hetki löytyy.

- Meidän tulisi kulkea kirkosta ulospäin oman uskomme kanssa.

- Jumalan johdatus on tärkeää mutta jokainen meistä voisi kutsuna tehdä oman arvokkaan osuutensa toisten hyväksi, sanoo Hannu Rautio.

Mari Vainio

Pyhät ikoneiksi

Konstantinopolin Ekumeenisen patriarkaatin Pyhä Synodi liitti 29. 11.2018 skeemaigumeni Johanneksen ja Johannes Karhapään pyhien joukkoon. Päätös oli historiallinen. Suomen kirkko oli siihen saakka ainoa ortodoksinen paikalliskirkko, jolla ei ollut omia pyhiä. Lisäksi toinen pyhien joukkoon liitetystä oli suomalainen ja opetti uskontoa Ilomantsin sekä Kuopion seurakunnissa.

Usien pyhien kuvaaminen ikoneihin ei ole helppoa, sillä useimmista heistä on säilynyt yksi tai useampia valokuvia ja siksi tiedetään tarkasti miltä henkilöt näyttivät. Ikoni ei kuitenkaan ole muotokuva, vaan rukouksen apuvälineeksi tarkoitettu kuvaus pyhästä hänen taivaallisessa olomuodossaan. Tunnistettavuus saavutetaan pienillä yksityiskohdilla ja attribuuteilla. Pyhä Basileios Suuri on sanonut, että mitä kirjoitettu sana on korvalle, sitä

maalattu ikoni on silmälle. Pyhästä maalatulla ikonilla ja hänen kunniakseen kirjoitetuilla liturgisilla teksteillä on yhteisenä tehtävänä opettaa ja synnyttää katsojassa ja kuulijassa rukouksen mieltä.

Uuden pyhän kuvauksen perusmalliksi muodostuu kanonisoinnin eli pyhien joukkoon liittämisen palveluksessa esiin kannettu ikoni. Se on kirkon hyväksymä teologisesti oikea ja harkittu malli, eikä vain yksi mahdollinen ikonimaalareille osoitettu ehdo-

tus, josta voi vapaasti poiketa. Samalla tavalla kuin ikoni, niin myös pyhien joukkoon liitettävän henkilön kunniaksi laaditut liturgiset tekstit on vahvistettu, eikä niitä ole lupa muutella laulajien haluamalla tavalla.

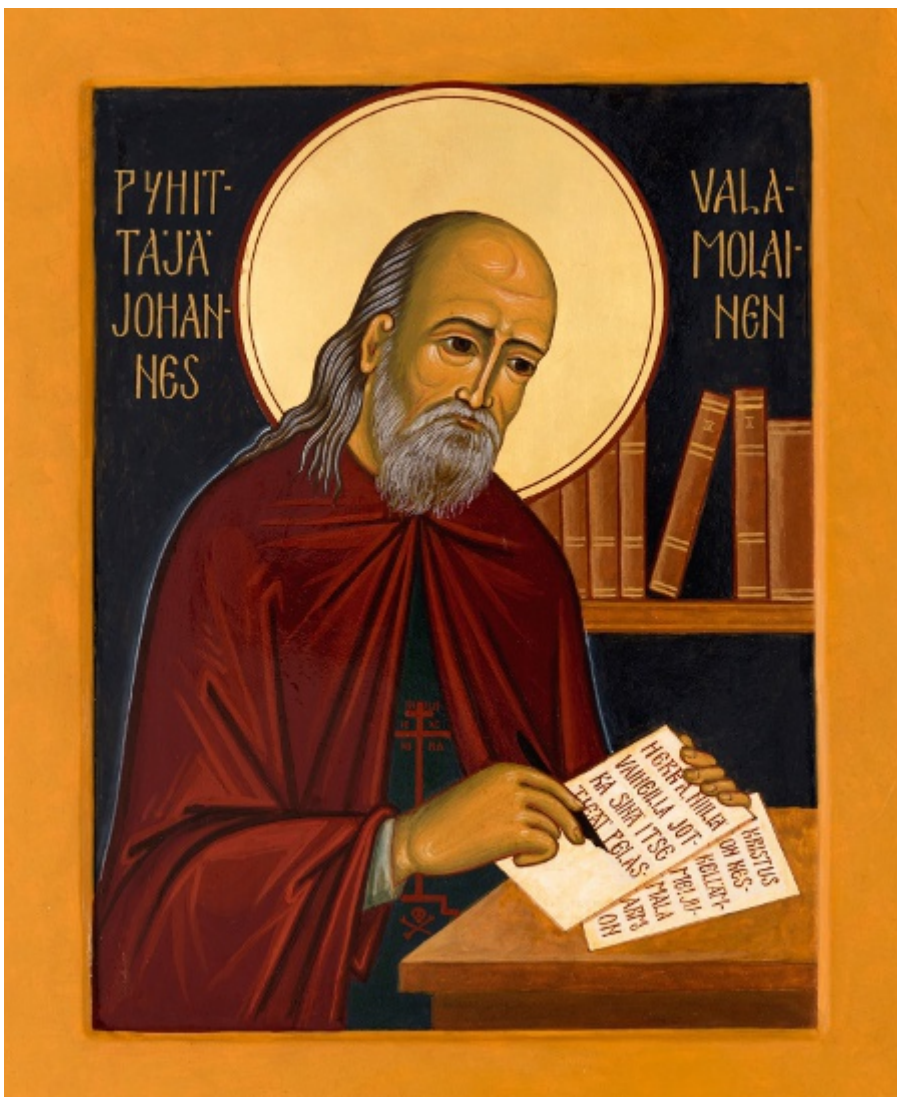
Pyhä voidaan kuvata joko henkilö- tai elämäkertakoneiksi. Henkilöikonissa pyhä esitetään tavallisimmin suoraan edestä. Pyhän henkilön puvun kuvausta määrittävät pyhien joukkoon liitetyn henkilön elinaika ja asema, eli oliko hän papistoon kuuluva, munkki tai maallikko. Esimerkiksi 1900-luvulla eläneet pyhät tulee kuvata oman aikansa vaatetuksessa eikä suinkaan keskiajalle tyypillisissä asuissa.

Pyhittäjä Johannes Valamolaisen (1873-1958) ikonografia

Pyhittäjä Johannes Valamolainen esitetään harmaapartaisena ja kaljupäisenä, jonka ohimoilta lähtee pitkiä kihartuvia hiuksia. Pyhittäjä Johannes Valamolaiselle oli ominaista vaatimaton pukeutuminen, minkä paljastavat hänestä otetut valokuvat. Vain muutamassa kuvassa hänellä on yllä slaavinkielisin tekstein koristettu mustavalkoinen skeemamunkin asu. Sen sijaan hänestä on runsaasti valokuvia, joissa pyhittäjällä on päässä ristillä koristettu skufia ja kaulasta riippuu papin epitakiilia muistuttava suurella ristillä varustettu skeema. Useissa valokuvissa hän esiintyy myös ilman papin kaularistiä.

Pyhittäjä Johannes tunnetaan maailmalla monille kielille käännetystä kirjasta, jossa on kooste hänen rippilapsilleen lähettämiä hengellisiä ohjeita sisältäviä kirjeitä. Koska pyhittäjä tunnetaan maailmalla juuri kirjeistään, voidaan kirjettä pitää hänelle ominaisena tunnusmerkkinä. Sen johdosta pyhittäjä Johannes voidaan kuvata kirjoittamassa kirjettä, johon sopivan tekstin löytää julkaisuista kirjoista. Mikäli hänet kuvataan ikoniin suoraan edestä, on hänen yllään alusviitta, mantia ja skeema. Pyhittäjä esitetään siunaamassa oikealla kädellään ja vasempana käteen voidaan maalata rukouksinauha tai

IKONIN ON MAALANNUT METROPOLIITTA ARSENI.

avoin tekstillä varustettu kirje. Kasvojen kuva-usta helpottavat lukuisat Johanneksesta säilyneet valokuvat, mutta ikonია maalaavan tulee kuitenkin muistaa, että on maalaamassa nimenomaan ikonia eikä muotokuvaa.

Pyhittäjä Johanneksen elämävaiheet elämäkertaikonissa

Pyhien elämäkertaikonit muodostetaan kuvatilaa keskelle suoraan edestäpäin esitetystä koko- tai puolivartalaisesta pyhästä ja hänen ympärilleen sommitelluista elämäntapahtumista kuvaavista kohtauksista. Näitä elämäntapahtumia kuvaavia esityksiä voi ikonissa olla enimmillään yli kaksikymmentä ja vähimmillään kaksitoista. Myös elämäkertaikonია maalaattaessa on kiinnitettävä huomiota, että henkilöiden puvut ovat elinajalle ominaisia.

Pyhittäjä Johannes Valamolaisen elämäkertaikonin tapahtumakuvia voivat olla esimerkiksi seuraavat:

1. Johannes syntyy Gubkan kylässä.
2. Lapsi kastetaan Iljinskojen kylän Jumalanäidin Ennusmerkki-ikonin kirkossa.
3. Johannes opiskelee Iljinskojen kirkon koulussa.
4. Johannes tekee ystävänsä kanssa jalkaisin pyhiinvaellusmatkan pyhän Nil Stolobnjoelaisen luostariin.
5. Johannes töissä veljensä kapakassa Pietarissa.
6. Johannes laivassa pyhiinvaellusmatkalla Valamon Kristuksen kirkastumisen luostariin.
7. Johannes suorittaa nelivuotista armeijapalvelusta.

8. Munkiksi vihkiminen Valamossa. Uudeksi nimekseen hän sai Iakin.

9. Papiksi vihkiminen ja igumeniksi korottaminen.

10. Igumeni Iakin ja pappismunkit Azar ja Habakuk talvisella matkalla Petsamon Pyhän Kolminaisuuden luostariin.

11. Skeemaigumeni Johannes evakkomatalla Kannonkoskelle.

12. Skeemaigumeni Johannes parantaa rukouksin halvaantuneen Natalian.

13. Skeemaigumeni Johannes kirjoittaa kirjettä.

14. Skeemaigumeni Johanneksen hautaus.

15. Skeemaigumeni Johannes liitetään pyhien joukkoon Uudessa Valamossa.

Pyhän marttyyri ja tunnustaja Johannes Sonkajanrantalaisen (1884-1918) ikonografia ja elämäkertaikoni

Pyhä marttyyri ja tunnustaja Johannes toimi uskonnonopettajana Ilomantsin ja Kuopion seurakuntien alueella. Opettajat olivat 1800-luvulla ja vielä pitkälti 1900-lukua esimerkkeinä ympäristölleen. Sen tiedostaen he esiintyivät kodin ulkopuolella arvolleen sopivalla tavalla huolellisesti pukeutuneena. Pyhä marttyyri ja tunnustaja Johannes kuvataan ikoneihin viiksekkäänä, hiukset huolellisesti leikattuna ja sileäkasvoisena miehenä. Yllään hänellä on tumma puku, johon kuuluvat ajan tavan mukaan liivi ja rusetti. Marttyyri ja tunnustaja Johannes Sonkajanrantalaisen oikeaan käden nimetörmään voidaan maalata sormus, sillä hän oli kaksi kertaa naimisissa. Koska pyhä marttyyri ja tunnustaja Johannes toimi uskonnonopettajana, niin asemansa vuoksi hän oli varmasti kaikilla julkisilla paikoilla pukeutuneena edellä mainitulla tavalla. Häntä ei siis sovi kuvata ikonissa vaikkapa karjalaistyyliin paitaan sonnustautuneena, paita avoinna tai muuhun vapaamuotoiseen asuun pukeutuneena.

Marttyyriin tunnusmerkkeinä on ikoneissa usein vaatetauksen tai taustan väri punainen. Pyhän Johanneksen kohdalla ei puvussa voida käyttää punaista väriä, joten marttyyriuden tunnusmerkiksi jää hänelle vasempaan käteen risti ja oikea käsi on kohotettuna rukousasentoon. Marttyyriutta voidaan korostaa lisäksi maalaamalla joko sädekehä tai tausta punaiseksi.

Johannes Karhapää vaikutti toiminnal-

laan aktiivisesti Sonkajanrantaan rakennettuna ja vuonna 1915 profeetta Hannan kunniaksi pyhitetyn kirkon aikaansaamiseksi. Hän ei kuitenkaan ollut kirkon rakennushankkeen rahoittaja, vaan pietarilainen kauppias Nesterov. Siitä johtuen Sonkajanrannan kirkko ei ole hänelle kuuluva tunnusmerkki.

Pyhän marttyyri ja tunnustaja Johanneksen elämäkertaikonin kuva-aiheet voivat olla seuraavat:

1. Syntymä kotitalossa Sonkajan kylässä.
2. Johanneksen kaste Ilomantsin kirkossa.
3. Avioliittoon vihkiminen.
4. Johannes rukoilemassa kotiin sisustetussa kirkossa.
5. Johannes kirjoittamassa kirjettä arkkipiispa Sergeille.
6. Pappismunkki Isak ja Johannes myymässä karjalaisille painokuvaikoneja ja uskonnollisia kirjoja.
7. Johannes opettamassa uskontoa.
8. Johannes pitää juhlapuhetta Sonkajarannan kirkon vihkiäisissä.
9. Kenraalikuvernööri Frans Seynen vierailee Johanneksen kodissa.
10. Pyhä marttyyri Ilomantsin kirkkoneuvoston kokouksessa.
11. Johannesta pilkataan.
12. Pyhä Johannes vangitaan veljensä kanssa kutsunnoissa.
13. Johannes antaa kaularistinsä kummilapselleen.

14. Pyhä Johannes kärsii marttyyrikuoleman Joensuun Siilaisissa.

15. Pyhä marttyyri haudataan Ilomantsin Kokkonniemen hautausmaahan.

16. Pyhä marttyyri ja tunnustaja Johannes liitetään pyhien joukkoon Sonkajarannassa.

Molempien pyhien elämäkerta-aiheet löytyvät heidän elämäkerrastaan ja tässä artikkelissa esitetyt vaihtoehdot ovat vain ohjeellisia.

Metropoliitta Arseni

IKONIN ON MAALANNUT METROPOLIITTA ARSENI.

KAU APPELBERG

Työ jatkui Mikkelin kirkossa

Ikonimaalari Jyrki Pouta jatkoi metropoliitta Arsenin kanssa viime kesänä aloitettua Mikkelin Pyhän ylienkei Mikaelin kirkon seinämaalausprojektia. Vuosi takaperin valmistuivat alttarin pohjois- ja eteläseinän maalaukset. Tänä kesänä oli vuorossa katto. Sinne valmistui kaksi suurta maalausta, joiden aiheina ovat Pyhä Kolminaisuus ja Pyhän Abelin uhri sekä Pyhän Melkisedekin uhri. Näistä aiheista Pyhä Kolminaisuus on tunnetumpi, mutta Abelin ja Melkisedekin uhrin kuvaus on erittäin harvinainen aihe. Esikuvana viimeksi mainitulle on Ravennan lähellä sijaitsevan San Apollinare in Classe kirkon mosaiikki.

Pohjoisseinälle valmistui viime vuonna profeetta Mooseksen näky, jonka yläpuolelle tänä vuonna maalattiin Pyhä Kolminaisuus. Nämä molemmat aiheet ovat Uuden testamentin tapahtumien profetiaa.

Eteläseinään on kuvattu Abrahamin uhri ja sen yläpuolelle kattoon valmistui Abelin ja Melkisedekin uhri. Edellä mainittujen ai-

heiden yhteisinä teemoina ovat uskollisuus ja uhraaminen, joka viimeksi mainittu muis-

tuttaa pyhässä alttarissa toimitettavasta verettömästä uhrista.

KAU APPELBERG

Jyrki Pouta ja metropoliitta Arseni jatkoivat Mikkelin Pyhän ylienkei Mikaelin kirkon seinämaalausten tekoa.

KULMAKIVI 2020 2.10-4.10

Ortodoksisen nuorison omat festarit järjestetään Jyväskylässä 2.-4. lokakuuta yhteistyössä Jyväskylän ortodoksisen seurakunnan kanssa.

Tarjolla on musiikkia, kulttuuria, jumalanpalveluksia, monipuolisia töpajoja ja - ja tietysti mainiota seuraa! Alaikäraja on 12 vuotta eli kaikki kuu- tosluokkaiset ja sitä vanhemmat ovat tervetulleita! Vanhempien seurassa nuoremmatkin voivat tulla mukaan, mutta festariohjelma on suunnattu 12-vuotiaista ylöspäin.

Osallistumismaksu on 50 euroa. ONL:n jäsenhinta on 30 euroa. Se koskee sekä yhteisöjäseniä että henkilöjäseniä. Maksu sisältää lattiama- joituksen Viitaniemen koululla omilla varusteilla, ohjelman ja ruokailut. Kannattaa kysyä osallistuuko oma seurakunta kustannuksiin tai kyytijär- jestelyihin.

Viimeinen ilmoittautumispäivä on 10.9. Ilmoittaudu oman seurakuntasi ohjeiden mukaan joko seurakuntaasi tai ONL:n nettisivujen ilmoittautumis- lomakkeella suoraan liiton toimistolle (Huom! Seurakunnalla voi olla aikai- sempi deadline ilmoittautumisille).

Tapahtumaan tarvitaan myös talkoo- laisia!

Talkoolaisena pääset osallistumaan tapahtumaan veloituksetta työpanos- tasi vastaan, talkoolaisien matkaku- lut korvataan yleisen kulkuneuvon mukaan. Talkoolaiseksi voit hakea ilmoittautumislomakkeella tai lähet- tämällä vapaamuotoisen hakemuksen sähköpostilla onl@ort.fi.

Kerro yhteystietojesi ja ikäsi (väh. 15 vuotta) lisäksi ainakin erityistaidoistasi ja mahdollisista korteista/passeista (ajokortti, ensiapukoulutus, hygieania- passi...), sekä toiveistasi talkotehtävi- en suhteen.

Festarit ovat yksi osa koko kirkon Ristisaatto 2020 -teemavuotta.

Tule mukaan!

Suuren tapahtuman yhteydessä on huomioitava korona-epidemia. Tällä tietoa festarit järjestetään suunnitel- lusti, mutta ONL seuraa tilannetta ja valtionhallinnon sekä kirkon ohjeita ja määräyksiä. Muutoksista tiedote- taan erikseen.

VIERASKIRJA

Henkisen kehittymisen aika

Kasvot ovat yleensä ensimmäinen asia, joihin kiinnitäm- me huomiota vastaan tulevista. Kiinnitämme niihin pal- jon huomiota, koska niistä voi nähdä ihmisen luonteen- piirteet, tunteet tai vaikkapa ajankulun jättämät muistot. Huomiomme kasvoja varsinkin, kun tapaamme jonkun ensimmäistä kertaa. Yritämme painaa kasvot mieleen ja yhdistää henkilön nimen niihin. Jälkeenpäin kasvoista muistamme ja tunnistamme ihmisen seuraavan kerran, kun tapaamme. Moni asia tapahtuu kasvotusten ja ensi- vaikutelma luodaan heti.

Kuka antaa seurakunnalle kasvot? Seurakunnassa tu- tustutaan ensimmäisenä työntekijöihin, varsinkin kirk- koherraan. Kirkkoherra jää mieleen, koska hän johtaa seurakuntaa ja toivottaa uudet tervetulleiksi. Työnteki- jät ovat siis ensikontakti seurakuntaan. He eivät edusta kaikkia, mutta ensivaikutelma on kuitenkin jo syntynyt.

Seurakunnan kasvot voisivat koostua kaikista maailman ortodokseista. Olemme kaikki yhtä isoa seurakuntaa, joka jakaantuu vain valtiorajallisiin osiin. Kun menemme seu- rakuntaan muualla maailmassa, siellä on sama vahva usko, kuin meillä. Kuitenkin tietyn paikkakunnan seurakunnan jäsenet muodostavat sen seurakunnan, eli he edustavat seurakuntaa. Jokainen seurakunta on jäsentensä muokkaa- man näköinen, he äänestävät vaaleissa sekä ovat toimin- nassa muuten mukana, esimerkiksi tapahtumien kautta.

Nyt meillä ja maailmalla olevan kriisin jälkeen me koh- taamme kasvot jälleen, kun pyhäkköjen ovet avautuvat. Seurakunnan kasvot koostuvat siis monesta eri persoo- nasta, joten me annamme itse esivaikutelman itsestäm- me, siten myös seurakunnastamme. Millaisen muistikuv- van annamme? Olemmeko muistaneet olla ystävällisiä, kunnioittavia tai kiittäviä toisiamme kohtaan? Olisimmeko voineet tehdä jotain toisin?

Meidän tulee antaa anteeksi ja lopettaa huonot ajatukset toisiamme kohtaan, jos niitä on ollut. On luovuttava ahne- udesta, kateudesta sekä suunnattava voimavarat hyvän ja oikean tekemiseen. Se ei tule olemaan helppoa, mutta nyt on hyvä aika miettiä, miten voisimme muuttaa elämäämme ja tapojamme. Kaikilla on meillä opittavaa ja kasvettavaa henkisesti. Voisimme viettää aikaa läheistemme kanssa, tutustua uusiin asioihin ja ihmisiin sekä osallistua aktiivi- semmin seurakunnan elämään. Tulemme oppimaan jotain uutta, hämmästyttävää maailman kauneudesta ja ihmeel- lisyysistä. Siitä Jumalalle kiitos ja kunnioitus.

Konsta Hyvönen

Riisan Jumalainen valo

Kuopiolaissyntyinen taiteilija ja keräilijä Risto Vilhunen eli Leonardo da Vilhu (s.1945) luovutti vuonna 2018 ikoneista ja kristillisestä esineistöstä koostuvan, 1200 esineen kokoelmansa Suomen ortodoksisen kirkkomuseon säätiölle. Suurin kokonaisuus ovat metallista valetut ikonit. Taiteilijan 75-vuotisjuhlavuonna osa kokonaisuudesta on esillä Suomen ortodoksisen kirkkomuseo RIISAN Jumalaisen valo -näyttelyssä.

Vilhuselle ikoni on ensisijaisesti esteettinen esine, kuva ilman teologiaa. Kokoelman ensimmäinen ikoni oli Kristuksen syntymän ikoni, jonka Vilhusen isä toi sodasta. Vohveliraudaksi Vilhusen kutsuma pienikokoinen metalli-ikoni oli keskeisellä paikalla perheen kodissa.

Vuonna 1993 alkaneen oman ikonikokoelman synnyllä keräilijällä oli pelkästään esteettinen syy; ateljeekodin ikkunan yläpuolinen hirsiseinä ja ikkunasta avautuva maa-

laismaisema kaipasivat ikoneita.

Taiteilija on kiitollinen, että hänen kokoelmansa on lapsuuden kotikaupungissa. Ikonit ja sakraaliesineet olivat aikaisemmin osa Vantaan kaupunginmuseon Risto Vilhusen nimeä kantavaa kokoelmaa. Jumalainen valo -näyttelyssä on esillä myös teoslainoja ja ennen näkemätöntä arkistomateriaalia Kuopion taidemuseosta.

Jumalainen valo - Risto Vilhunen 75 -näyttelyn tiedotustilaisuudessa 5. kesäkuuta Risto Vilhuselle myönnettiin Pyhän Karitsan ritari-

Taiteilija Risto Vilhunen iloitsee, että ikonikokoelma on saanut kodin lapsuuden kotikaupungista Kuopiosta.

kunnan 1. luokan ritarimerkki. Samassa yhteydessä 1. luokan ritarimerkki myönnettiin myös RIISAN museonjohtaja Teresa Töntsille.

HENNA HIETAINEN, RIISA

PARASTA ORTODOKSISUUDESSA!

Kerro, mikä on sinun mielestäsi parasta kirkossa? Ketä sinä haluaisit kiittää? Mikä ansaitsee kehuja? Onko mieleesi painunut jokin erityisen mukava muisto ortodoksisesta kirkkoon liittyen?

Kirkon yhdistykset yhdessä kutsuvat julkaisemaan somepäivityksen, esimerkiksi kuvan tai videon, jonka yhteydessä kerrot, mikä mielestäsi on kaunista, hyvää, puhuttelevaa, lämminhenkistä tai vaikuttavaa ortodoksisuudessa, ortodoksissa toiminnassa ja kirkossa. ONL:n sivuilta voit ladata kuvia käytettäväksi some-päivityksissä, videoissa ym. Jotta löydämme ja voimme nostaa esiin kehuttuja asioita, päivityksissä kannustetaan käyttämään esim. seuraavia häshtägejä.

#parastakirkossa
#olenortodoksi
#kirkkotoimii
#ortodoksisuus Suomessa

Voit halutessasi ladata facebookissa #olenortodoksi tai #kirkkotoimii -kuvakehykset profiilikuvaasi ja vastaavat tehosteet ovat käytettävissä myös Facebook-sovelluksen kamerassa. Profiilikuvat löydät Facebookissa samasta paikasta kuin profiilikuvan vaihtamisen, haet vain kehyksiä ONL:n nimellä.

Voit myös kertoa meille postikortilla, ketä tai mitä sinä haluat kehua tai muistella!

Lähetä kortti osoitteeseen: ONL ry, Kirkkokatu 18A+B17, 80100 Joensuu

Filantropia ry
Ortodoksisen nuorten liitto ONL ry
Pyhien Sergein ja Hermin Veljeskunta PSHV

KORONA-OHJEET 1.8. ALKAEN

Kuopion ja Karjalan hiippakunnan kesäkuussa päivitettyjä toimintaohjeita noudatetaan 1.8. alkaen. Kaikessa toiminnassa noudatetaan Valtioneuvoston ja AVI:n viimeisiä ohjeita. Ohjeet ovat voimassa toistaiseksi ja niitä päivitetään tilanteen mukaan.

Jumalanpalvelukset:

- Kuopion ja Karjalan hiippakunta valmistautuu siirtymään 1.8. alkaen sisätiloihin turvavälit ja hygienian huomioiden. Seurakunnat tarkentavat osallistumisohjeet paikallisesti.
- Seurakunnat huolehtivat siitä, ettei kokoontumisrajoitusten ja turvavälien mukaista maksimikapasiteettia ylitetä (esim. ennakkoilmoittautumisella).
- Palveluksia voidaan toimittaa seurakuntien kaikissa riittävän suurissa pyhäköissä.

Tarjoilut seurakunnan kokoontumisissa:

- Kirkkokahvit ja kahvitarjoilu kokouksissa ovat mahdollisia buffeetarjoilutyyppisesti.

Leirit:

- Saamamme epidemiologisen tilanapäivityksen mukaan Kuopion ja Karjalan hiippakunnassa on mahdollisuus järjestää yöpymistä sisältävää leiritoimintaa 1.8. alkaen.

- Leiritoiminnassa noudatetaan AVI:n antamia ohjeita hygieniasta ja turvallisuudesta.

Kerhot ja piirit:

- Kerho- ja piiritoiminta toteutetaan 1.8. alkaen hygieniasta ja turvavälit huomioiden riittävän suurissa tiloissa.

Kuorotoiminta:

- Elokuun loppuun saakka kirkossa laulavat kvartetit. Syksyn toiminnasta ilmoitetaan elokuun lopussa.

Edelleen voimassa olevat hygieniaohteet:

- Tartuntariskit minimoidaan jumalanpalveluksissa kuten myös kaikessa muussa toiminnassa.
- Sairaana ei tulla kirkkoon rukoilemaan eikä toimittamaan palvelusta.
- Käsihygienian lisäksi kiinnitetään huomiota yskimis- ja aivastamishygieniaan sekä fyysisten kontaktien minimointiin.
- Pidättyäytään kätelemisestä, halaamisesta, kristottamisesta eli poskisuudelusta sekä ikonien, ristin tai papin käden suutelusta.
- Laulajille ei jaeta yhteisessä käytössä olevia kirjoja, nuotteja tai muuta materiaalia. Henkilökohtaiseen käyttöön annettuja kirjoja ja nuotteja voi käyttää.
- Flunssaoireisena ei saa tulla töihin eikä osallistua seurakunnan toimintaan!

YLE Radio 1

Media

- 1.8. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15,** pastori Mikko Mentu.
2.8. Liturgia klo 11, Pyhän Stefanoksen kappeli Helsinki.
18.8. Iltahartaus klo 18.50, pastori Lasarus Jalonen.
22.8. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, metropoliitta Elia.
23.8. Liturgia klo 11, Pyhän Kolminaisuuden ja pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko Nellim.
23.8. Ruotsinkielinen liturgia klo 14.05, Liisankadun kotikirkko Helsinki.
6.9. Liturgia klo 11, Pyhän Nikolaoksen kirkko, Joensuu.
12.9. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, pastori Harri Peiponen.
15.9. Iltahartaus klo 18.50, arkkimandriitta Andreas Larikka.
16.9. Aftonandakt kl. 19.15, prosten Mikael Sundkvist.
20.9. Liturgia klo 11, Pyhän profeetta Elian kirkko, Ilomantsi.
3.10. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, pastori Tuomas Kallonen.
4.10. Liturgia klo 11, Kristuksen ylösnousemuksen kirkko Jyväskylä.
13.10. Andrum kl. 6.54 och 9.10, prosten Mikael Sundkvist.
18.10. Liturgia klo 11, Jumalansynnyttäjän Kazanilaisen ikonin kirkko, Järvenpää.
20.10. Iltahartaus klo 18.50, arkkimandriitta Sergei.
24.10. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, kirkkoherra Timo Tynkynen.
7.9. Ristisaatto.
26.10. Jumalansynnyttäjän Kaikkien murheellisten ilo -ikonin juhla.

Liturgia radioidaan noin joka toinen sunnuntai. Tämän vuoden alusta lähtien kirkko on lisännyt myös ort.fi -sivustolle striimattavien palvelusten määrää. Kirkko striimaa mm. kaikki suurten juhlien palvelukset, jos niitä ei ole voi seurata Yleisradion kanavien kautta. Kevätkaudella striimausten pääpaino on suuren paaston palveluksissa.

Ortodoksiset aamuhartaudet lähetetään kuukauden kolmantena lauantaina ja iltahartaudet kuukauden kolmantena tiistaina. Liturgia lähetetään sunnuntaisin klo 11 alkaen, Iltahartaudet tiistaisin klo 18.50 ja aamuhartaudet lauantaisin klo 6.15 ja 7.15. YLE Radio1. Radiopalvelukset ja -hartaudet ovat kuunneltavissa Yle Areenassa.

De svenska radiogudstjänsterna och andakterna sänds i Radio Vega.

Koltankieliset radiohartaudet lähetetään Yle Saame (Yle Sápmi) -kanavalla, jota voi kuunnella netin kautta kaikkialla Suomessa.

TIMO LINTUNEN / ATHOS-SÄÄTIÖ

Uutta ja vanhaa

Kuopion ja Karjalan hiippakunnan metropoliitta Arsenin ja Tarja Lanun ikoneja, maalauksia ja keramiikkaa sekä Olavi Lanun grafiikkaa on nähtävillä Athos-Säätiön Luostarikeskus Panagiassa Hämeenlinnan Lammilla.

Uutta ja Vanhaa -näyttely koostuu pääosin öljyväreillä maalaamista teoksista, jotka ajoittuvat 1980-luvulta näihin päiviin. Taidemaalari Tarja Lanun useiden teosten aiheena on 1980-luvun Lahti ja metropoliitta Arsenilla puolestaan enkelit ja kukat. Näyttelyssä on molemmilta esillä myös keramiikkateoksia.

Näyttelyssä olevat ikonit ovat uusia, tuoreimmat tänä vuonna maalattuja. Esillä on Kristusta, Jumalansynnyttäjää ja pyhiä esittäviä ikoneja. Mukana on myös viime

vuonna pyhien joukkoon liitettyjä pyhittäjä Johannes Valamolaista ja marttyyri ja tunnustaja Johannes Sonkajanrantalaista esittävät pyhäinkuvat.

Olavi Lanun grafiikan teoskokoelaisuus pohjautuu samoihin teemoihin kuin vuonna 1978 Venetsian biennaalissa ollut "Elämää suomalaismetsissä" -tilateos ja Lahden Lanu-puiston suurikokoiset betoniveistokset. Tämä näyttelyn osuus juhlistaa taiteilijan syntymän 95-vuotisjuhlaa.

Athos-Säätiön laaja taidenäyttely käsittää 102 työtä. Ne on sijoitettu päärakennuksen näyttelysiiven yhdeksään huoneeseen.

Lisätietoja: info@athossaatio.fi, p. 050 441 2036.

Näyttely on avoinna 31.12. asti.

Uskontolukutaitoa toisella kotimaisella

Joel Halldorf: Gud: Återkomsten - Hur religionen kom tillbaka och vad det betyder.

Libris 2019, 208 s.

Ruotsissa on pitkään otaksuttu uskontojen jäävän historiaan yhteiskunnan modernisoitumisen myötä. Tämän käsityksen haastaa teologi, kirkkohistorian dosentti Joel Halldorf kirjassaan Gud: Återkomsten.

Iskevästä otsikosta huolimatta aiheena ei ole eskatologia, vaan moniarvoisen yhteiskunnan uskontolukutaito.

Kirjan keskeinen väite on, että sekulaari Ruotsi on siirtynyt uuteen postsekulaariin aikaan. Kyse ei ole vain siitä, että maahanmuuton myötä Ruotsiin on tullut huomattava joukko ihmisiä, joille uskonto on osa jokapäiväistä elämää. Kyse on myös siitä, kuinka uskosta keskustellaan julkisuudessa. Kun uskonnoista uutisoidaan vain dramaattisia ja kielteisiä asioita, syntyy käsitys että ne ovat uhka demokratialle. Halldorfin mukaan asia on kuitenkin päinvastoin: demokratia tarvitsee uskontoja. Monikulttuurisen yhteiskunnan arvokonflikteista tulee voida keskustella siten, että maallistuneiden kansalaisten ja poliitikkojen vakaumus ei ole normi, johon kaikkien tulee mukautua, vaan yksi näkökulma muiden joukossa.

Kirja jakautuu kolmeen osaan, joista ensimmäisessä kuvataan postsekulaarin käsitettä ja ilmentymistä tämän päivän Ruotsissa. Uskontoja ei voida sivuuttaa siinä toivossa, että ne pian katoaisivat. Niitä ei myöskään tule työntää yhteiskunnan marginaaliin yksityis-

elämän piiriin. Uskonnolliset yhteisöt ovat edelleen vähemmistönä, mutta ne ovat maassa jäädäkseen.

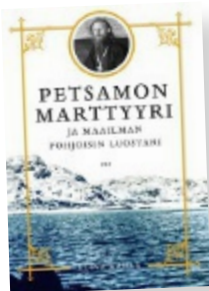
Kirjan toisessa osassa kuvataan kristinuskon merkitystä ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia koskevien ideoiden kehittymiselle. Halldorfin mukaan Ruotsi on välttänyt vallankumoukset ja selvinnyt maailmansodista paljolti uskonnolliselle vakaumukselle rakentuvien kansalaisjärjestöjen avulla. Vastaavanlaisen demokraattisen ekosysteemin vahvistamisen hän näkee ratkaisuksi myös tämän ajan syrjäytymisongelmiin.

Kolmannessa osassa hahmotellaan miltä näyttää yhteiskunta, jossa hyödynnetään seurakuntien myönteistä potentiaalia. Tärkeää on, että uskontoja ei niputeta yhden ainoan yleiskäsitteen alle, vaan käydään asiallisia keskusteluja siitä, kuinka eri yhteisöissä toimitaan demokratian edistämiseksi. Keskittymällä teoreettisten kiistelyjen sijaan ratkaisujen hakemiseen käytännön tasolla, voidaan moni solmu saada avattua.

Ruotsissa kirjan suosio on ollut suuri: vain vuosi ensipainoksen jälkeen siitä on otettu jo kaksi uusintapainosta. Gud: Återkomsten on antoisaa luettavaa niillekin, joiden ruotsin kielen taito on päässyt ruostumaan. Luvut ovat lyhyitä eivätkä sisällä vaikeaa sanastoa. Teksti on selkeää ja argumentteja avataan käytännön esimerkein. Kirja on saatavana myös e-kirjana ja riikinruotsiksi luettuna äänikirjana.

Päivi Gynther

Maailman pohjoisin luostari

Elina Kahla

Petsamon marttyri ja maailman pohjoisin luostari
Suomen Kirjallisuuden Seura, 2020

Petsamon luostarista on tehty vain vähän julkaisuja. Pyhän Kolminaisuuden luostari kiinnostaa kuitenkin suomalaisia yhtäältä siksi, että jumalanpalveluksien loppusiunauksissa muistelemme sen perustanutta pyhittäjä Trifonia ja toisaalta sen tähden, että pyhittäjä Johannes

Valamolainen toimi sen johtajana kymmenen vuotta. Julkaisujen puutetta korjaa nyt uudesta näkökulmasta ja tutkituin uusin tiedoin keväällä julkaistu Elina Kahla kirja.

Kirja jakaantuu neljään osaan, joista ensimmäinen käsittelee luostarin perustajaan pyhittäjä Trifoniin liittyviä keskenään ristiriitaisia aineistoja, mukaan lukien saamelaiden kertomuksista taltioituja seikkoja. Toinen osa taustoiittaa luostarin historian varhaisimpia vaiheita, sen hävityksiä ja kukoistuskaukia, sekä aikaa ennen ja jälkeen Tarton rauhan. Toisessa osassa esitellään myös suomalaissiirtokuntalaisten odotuksia ja niiden toteutumista. Kahla nostaa esiin myös suomalaisten siirtokuntalaisten kolonialistiset ajatukset sekä luostarin taloudellisen ahdingon. Tuttua luettavaa on igumeni Iakinfin johtajakausi Petsamossa, mutta hänen seuraajansa, munkki-diakonista luostarin johtajaksi kohotetun pappismunkki Paisin elä-

mävaiheet sisältävät mielenkiintoista uutta tietoa.

Kolmas osa on kaikkein mielenkiintoisin ja sisältää ennen julkaisematonta aineistoa. Siinä kuvataan arkistolähteisiin perustuen 9. joulukuuta 1939 alkaneita ja seitsemän kuukautta kestäneitä pappismunkki Paisin kuulusteluja, joissa häntä syytettiin neuvostovastaisesta propagandasta ja agitaatiosta. Pappismunkkeja Joonaa ja Varsonofia, munkkidiakoni Leonidia ja viitankantajamunkki Varlaamia kuulusteltiin todistajina pappismunkki Paisia vastaan. Kahla toteaa, että tapauksen käsikirjoitus oli laadittu jo etukäteen ja kuulustelut olivat tarpeen vain käsikirjoituksen täytäntöön panemiseksi. Isä Paisin kuulustelujen ja todistajalausuntojen perusteella laadittiin 25.7.1940 syytekirjelmä, joka sinetöi hänen kohtalonsa. Isä Paisi teloitettiin ampumalla 28. joulukuuta 1940, vanhan ajanlaskun mukaan Trifon Petsamolaisen muistopäivänä, ja haudattiin Levašovon joukkohautaan Pietarista Viipuriin johtavan tien eteläpuolelle.

Kirjan neljäs osa esittelee ja pohtii vaiettuihin salaisuuksiin liittyvää muistinpoliittikkaa ja tarvetta puhdistaa syyttöminä kärsineiden maine ja kunnioittaa heidän muistoaan.

Kirja sopii kirkkomme historiasta, Neuvostoliiton oikeuslaitoksen toiminnasta ja Petsamon luostarista kiinnostuneille lukijoille.

Metropoliitta Arseni

О природе Божественных чудес

Когда верующий человек обращается к текстам Священного Писания, открывает жития святых или просто интересуется церковной историей, он постоянно сталкивается с многочисленными свидетельствами действия в тварном мире Божественной Благодати в образе различных чудес. При чем сами по себе они могут носить как персональный характер, являясь ответом Бога на молитву конкретного человека, так и становиться событиями планетарного масштаба, оказывая огромное влияние на жизнь всего тварного мира.

Божественные чудеса поражают нас своим величием, и мы подобно людям, ставшими их непосредственными свидетелями, способны лишь с благоговением и трепетом преклоняться перед их непознаваемой для нас природой. Чудеса по-прежнему остаются для нас явлениями сверхъестественного порядка, поскольку полностью нарушают все привычные нам законы мироздания.

Но давайте попробуем задуматься, является ли Божественное чудо само по себе чем-то действительно сверхъестественным и точно ли именно эта удивительная и непознаваемая сторона данного Божественного действия является основным его духовным смыслом?

Разумеется, в чуде явным образом проявляется величие Божие и Его безусловная власть над созданным Им творением. Картины воскрешения умерших и исцеления безнадежно больных, хождения по водам и перемещения по воздуху, огненные колесницы и казни Египетские, все это и многое другое поражают наше воображение настолько, что ограниченный человеческий разум отказывается их логически осмыслить, и чудеса для многих становятся предметом сугубо религиозной веры. Действительно, вера во многом является условием совершения чуда, поскольку помимо непосредственно действия Божественной Силы требуется ее духовное единство со свободной волей человека в подвиге его личной веры. Именно благодаря своей вере человек становится способным познать Источник полученной им Божественной Благодати. Каждое действие Божие, и чудо не является здесь исключением, наполнено внутренними смыслами, главным из которых является стремление Бога побудить человека к единству с Ним. Поэтому для

верующего человека личный опыт чудесного вмешательства Божественной Благодати становится проявлением Божественной Любви и возбуждает в нем ответную благодарность и искреннюю жажду Богообщения.

При этом, как бы не были чудеса удивительны и непознаваемы нашим разумом, какими сверхъестественными они бы нам не казались, важно понять, что мы смотрим на них из личного ограниченного и поврежденного грехом человеческого сознания. Для правильного понимания природы чудесных явлений нам необходимо разрушить эти границы и вспомнить, что привычные и непререкаемые для нас законы природы созданы Творцом вместе со всем тварным миром. Поэтому действие Его Воли не ограничено никакими внешними предписаниями, а стало быть, Ему и не требуется никаких усилий для их преодоления. Логика человека проста – привычное для него действие не требует усилия, а сверхъестественное, разумеется, не обойдется без проявления особенной Божественной Силы. Бог же, являясь единственным Законодателем, Своими действиями вовсе не нарушает законы природы, ибо любое Его действие само по себе является плодом Его Всемогущей Воли, поэтому не требует от Него каких-либо «особенных» усилий для совершения чуда.

Библия повествует нам о множестве поучительных примеров, когда те, кто не хотел верить в реальность Божественной Благодати, явившейся в чуде, или не принимал самого факта чудотворения, или находил ему какое-нибудь рациональное объяснение, или же, не имея возможности отрицать сверхъестественную природу произошедшего, вовсе называли источником чуда не Бога, а силы зла. Ярким образом полного неприятия Божественных Истин, вне зависимости от какого-либо чудесного знамения, является библейская притча о богаче и бедном Лазаре. В ней на просьбу богача, страдающего во аде за свою греховную жизнь, послать Лазаря к его братьям с проповедью покаяния, Авраам однозначно указывает на то, что чудесное явление умершего само по себе не окажет никакого влияния на

них, поскольку их личное неверие в Слово Божие, закон Моисея и проповедь пророков, закрыло их души для восприятия любого Божественного чуда.

Когда мы рассуждаем о сверхъестественности чудес необходимо серьезно задуматься о том, что же, по сути, должно являться для человека естественным. Грехопадение наших прародителей и вызванные им глобальные изменения в человеческой природе привели к тому, что люди начали воспринимать грех, как обыденность своей жизни, а святость, напротив, подвигом, требующим от них особенного духовного усилия, законы природы стали непререкаемой константой, а чудо – преодолением данных законов с помощью Божественной Силы. На самом же деле в момент чуда на мгновение восстанавливается первозданная гармония между тварным миром и Небесным Творцом. Вот почему чудо – это не сверхъестественное событие, а тот гармоничный момент, когда Божественному действию просто не помешали свершиться, а напротив, его с готовностью приняли и произошла долгожданная синергия двух свободных волеизъявлений – Божественного и человеческого.

Главное же для нас Божественное чудо уже свершилось – «И Слово стало плотью и обитало с нами» (Ин. 1,14). Воплощение Нашего Спасителя – это Чудо Божественной Любви, это единственная для нас возможность восстановить утерянную гармонию полноты Богообщения, когда нам уже ничего не будет казаться недосяжимым и сверхъестественным, а все станет для нас единственной и естественной возможностью радостного пребывания в Боге.

протоиерей Константин Стрекачев

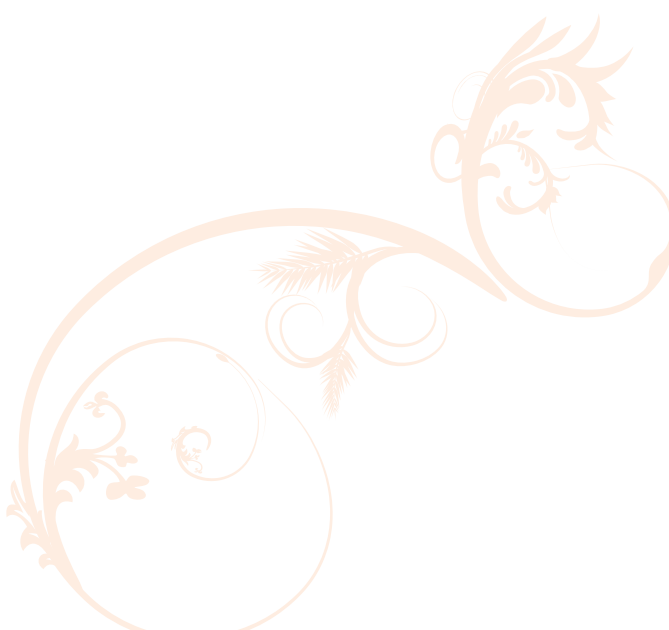

*Aamun Koiton seuraava
numero ilmestyy 26.10.
Sen teema on "Vapaus".*

*Numero on
Aamun Koiton
viimeinen.*

Kirkot ovat avautumassa jumalanpalveluksiin. Kesäiset, kirkkojen pihamaalla toimitettavat palvelukset ovat nyt osa toimintaa. Jumalanpalveluksia voi kuitenkin edelleen seurata myös verkkolähetysten kautta. Lisätietoa kirkon sivuilta www.ort.fi.

Pyhiinvaeltajan Lauluja
CD-levy á 20 € + toim.kulut

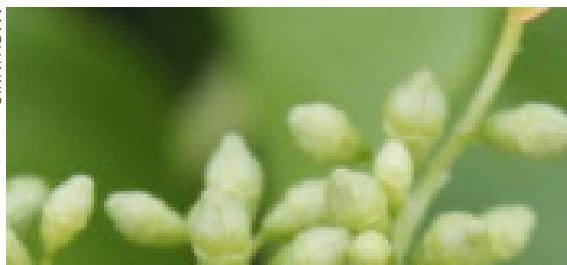
Kiitosakatistos
CD-levy á 20 €
+ toim.kulut

TILAUSOITE:
Filantropia
PL 236
00101 Helsinki tai
filantropia@ort.fi

 Filantropia
ORTODOKSISEN KIRKON
KANSAINVÄLINEN DIAKONIA
JA LÄHETYSTYÖ

MARI VAINIO

MARI VAINIO

Uusi kirkkovuosi alkaa 1. syyskuuta

Seuraa seurakuntien tiedotusta ja tule mukaan toimintaan paikan päälle tai netin kautta.

FILANTROPIAN KOTISIVUT UUDISTETTU

Tutustu Filantropian uusiin kotisivuihin. Uusilla sivuilla on nyt mm. oma osio jäsenkirjeille ja vuosikokousmateriaalille.

Käy rekisteröitymässä ja päivitä yhteystietosi:
www.filantropia.fi/osallistu/jasenlomake

Pyhien isien opetuksia kasvoista

Kasvot muuttuvat luonnostaan sielun sisäisen tilan mukaan. Kasvojen ilme paljastaa katselijalle, mil-laista on sielun sisäinen henkinen toiminta. Ilme vaihtelee sen mukaan, mitä voimat vaikuttavat ajatusmaailmaan: se on iloinen, kun sydän iloitsee ylevistä, hyvistä ajatuksista ja Jumalan mietiskelystä; se on alakuloinen ja synkkä, kun sydämen katke-roittavat sopimattomat ajatukset. Niiltä joiden sielun aistit ovat harjaantuneet, ei jää huomaamatta mikä voima kenessäkin kulloinkin vaikuttaa. He havaitsevat helposti, onko kyseessä Korkeimman oikean käden sielussa aiheuttama muutos – onko se heille tuttu ja rakas ilmiö: sen kautta he ovat aikoinaan itse ”syntyneet uudesti ylhäältä” (Joh. 3:3)

hengen vaikutuksesta ja ovat olleet valona ja suolana lähimmäisilleen. Mutta he näkevät selvästi senkin, jos kyseessä on pahan voimien kapina ja ajatusten hämmennys, – ovat-han he itse hylänneet pahan ja heihin on nyt kirkkaasti piirtynyt Jumalan Pojan kuva, joka loistaa jumalallisissa armoahjoissa.

Kelvottomia ajatuksia hautova näyttää synkältä ja happamelta. Hänen kielensä kieltäytyy veisaamasta jumalallisia veisuja ja hän

on haluton kaikkeen kanssakäymiseen toisten kanssa. Mutta se joka vaalii sydämensä puutarhassa hyviä ja kuihtumattomia kasveja, säteilee iloa; hänen kielensä veisaa rukouksia sointuvin äänin ja hän on miellyttävä keskustelukumppani, Jokainen, jolla on silmät päässään, huomaa näin heti, kuka on epäpuhtaiden himojen orjana ja maallisen ajattelutavan kahleissa, samoin kuin senkin, kenet Hengen laki tästä orjuudesta vapauttanut. Sanoohan viisas Salomokin:

”Iloinen sydän kaunistaa kasvot, ahdistus murtaa mielen” (Sananl. 15:13).

Pyhittäjä Niketas Stithatolainen

Joskus tulee mieleen kysymyksiä: minkä tähden ja miksi Herra käänsi kasvonsa juuri sinulta? Nämä ajatukset ovat kaikki ihmiskunnan viholliselta eli pahalta hengeltä. Pyhä apostoli Paavali kirjoittaa:

”Emme me taistele ihmisiä vastaan vaan henkivaltoja ja voimia vastaan, tämän pimeyden maailman hallitsijoita ja avaruuden pahoja henkiä vastaan”. (Ef. 6:12)

Kun mieleesi nousee tuon kaltaisia pahasta

hengestä nousevia ajatuksia, niin käy rukoukseen äläkä kiinnitä niihin mitään huomiota, sitten ne häipyvätkin.

Sinä et varmaan muista minun kasvotani Valamossa käyntisi ajoilta? Minä taas muistan sinun kasvosi oikein hyvin, muistanpa vielä mitä keskustelimmekin kävellessämme saarella. Usko, että on Jumala ja tuleva ikuinen elämä ja että ihmissielu on kuolematon, vieläpä vanhenematon. Minäkin olen jo seitsemänkymmentäseitsemänvuotias, mutta tunnen itseni nuoreksi. Näin sanoo jokainen vanhus. Sielu elävöittää ruumiin. Ruumis on maasta ja palaa maahan, sielu Jumalasta ja menee Jumalan luo. Teidän, jotka elätte siellä maailman hyörinässä, on kyllä ymmärrettävästi vaikeampi omaksua näitä ajatuksia. Koeta kuitenkin uskoa koko pyhän Raamatun sana.

Pyhittäjä Johannes Valamolainen

Suomennokset nunna Kristoduli ja metropoliitta Panteleimon